Universitätsbibliothek Paderborn

Sacerdotale Ad consuetudinem S. Romanæ Ecclesiæ aliarumque ecclesiarum ex Apostolic[a]e bibliothec[a]e ac Sanctorum Patrum iurium sanctionibus, & ecclesiasticorum doctorum scriptis ...

Venetiis, 1579

Primæ Partis Tractatus primus de sacramento Baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40307

Visual Library

De ſacramento baptiſini

Tractatus primus prime partis ſacerdotalis de ſacramento baptiſini.

De triplici Baptiſmo, ⁊ eius efficacia.

Quia ergo baptiſmus eſt ia-
nua, fundamentum, ⁊ pri-
mus omnium ſacramento-
rum. de cōſe. diſt. 4. c. Cum itaq; 32.
diſtin. §. Uerum. ⁊ ſan. Thom. 3.
part. q. 66. ar. 6. ⁊ ſine eo non eſt
ſalus. de conſec. diſt. 4. c. Firmiſ-
ſime. primū de eo tractandū eſt.
Inuenitur autem triplex ba-
ptiſmus. ſ. flaminis, ſanguinis, ⁊ fluminis, ideſt aque: vt colli-
gitur de conſe. diſt. 4. cap. Baptiſini vicem. cap. In ſumma. ⁊
cap. Catechumenum. 1. q. 1. cap. Firmiſſime. ſan. Tho. 3. par. q.
66. ar. 11. ⁊ 12. Primus baptiſmus eſt flaminis, ideſt Spūs
ſancti. Actu. 1. Uos autem baptizabimini Spiritu ſancto. Et
eſt quando aliquis habet propoſitum ſuſcipiendi baptiſmi
modo debito, ſi facultas dabitur: ⁊ non per negligentiam, vel
cōtemptum illum dimittit: ſed quia non valet ipſum attinge-
re: ideo talem defectum ſupplet virtus ſpiritus ſancti. de con-
ſe. diſt. 4. cap. Baptiſini vicē. ⁊ de baptiſ. ⁊ eius effec. cap. De-
bitum, ⁊ ſequentibus: ⁊ ibi notatur in glo. de Presby. non ba-
pti. c. ad Apoſtolicā. Hic autem baptiſmus delet culpā: ⁊ va-
let ſolum adultis vſum rōnis habentibus. Secundus ba-
ptiſmus eſt ſanguinis, ideſt martyrij. de quo Joan. 12. Ego ba-
ptiſmo habeo baptizari ⁊c. Apoca. 7. Dealbauerūt ſtolas ſuas
in ſanguine agni. de conſe. diſ. 4. c. Catechumeni. ⁊ c. Baptiſini
vicem. ⁊ de Presby. non bapti. c. 2. ⁊ 3. Et S. Tho. in 4. ſen. diſt.
4. ar. 3. Et iſte baptiſmus ſanguinis, eſt quando quis etiam non
baptizatus aqua pro fide Chriſti martyrium patitur, ſicut in-
nocentes ab Herode interfecti. Matth. 2. Et oratores beate
Catherine virginis ⁊ martyris: ⁊ ſancta Emerentiana colla-
ctanea beata Agnetis. Et iſte baptiſmus delet culpam ⁊ penā:
⁊ proficit non ſolum adultis, ſed etiam paruulis: quādo ob p-
teſtationem fidei chriſtiane, quam tenebant eorum parētes,
occidun-

Baptiſmus flaminis.

Babtiſmus ſanguinis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

occiduntur, ſecundum theologos. Et ſm̄ Pe. de Pal. in 4. ſen. puer in vtero matris exiſtens martyrizari poteſt. Et ita mulier pregnans pro Chriſto interfecta vna cum prole eſt martyr. ¶ Tertius eſt baptiſmus fluminis: ideſt aque, de quo dominus Jeſus Joan. 3. ait: Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. ⁊ ibidem. Venit Jeſus in terram Judeam ⁊ baptizabat. Qui quidē baptiſmus in fide Chriſti ab eccleſia ſuſcipitur: ⁊ delet culpam ⁊ penam: ⁊ confert gratiam. De ſumma Trini. ca. 1. in Clement. Et iſte conuenit magnis, ideſt adultis, ⁊ paruis. De conſe. diſt. 4. cap. Per aquam. ¶ Ex dictis Fabiani Pape. Baptiſmus Grece, Latini Tinctio interpretatur. Qui idcirco tinctio dicitur, quia ibi homo ſpiritu gratie in melius mutatur: ⁊ longe aliud q̄ erat efficitur. Baptizatur in nomine patris, ⁊ filij, ⁊ ſpiritus ſancti. Sicut in tribus perſonis ſtat omne verbū: ita hoc ſacramentum ternarius numerus diuinorum nominum. i. patris, ⁊ filij, ⁊ ſpiritus ſancti efficit. hec ille. ¶ Sacerdos igitur baptizaturus circa hoc ſacr̄m ſeptem conſiderare debet. vz.

Flumi-
nis ba-
ptiſm⁹.

¶ De varia Baptiſmi inſtitutione. Ca. 2.

Inſtitutionem
Materiam
Formam
Miniſtrum
Perſonam baptizādā
Ritum baptizandi
Effectum baptiſmi.

Inſtitutio huius ſacramēti Baptiſmi fuit multipliciter facta, ſ. Materialiter ⁊ inchoatiue: quando Chriſtus tactu ſue mundiſſime carnis vim regenerationis aquis contulit. Matth. 3. ¶ Preceptiue: q̄n dixit Nicodemo. Joan. 3. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊c. ¶ Effectiue quando Chriſtus paſſus eſt in cruce: ⁊ de latere eius exiuit ſanguis ⁊ aqua. Joan. 19. ¶ Executiue, quando Chriſtus dixit diſcipulis: Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, ⁊ Filij, ⁊ Spiritus ſancti. Matth. 28.

¶ Quod aqua naturalis ⁊ pura conuenientior eſt Baptiſmi materia. Capi. 3.

Materia ſacri Baptiſmi eſt aqua ſimplex elemētalis ⁊ naturalis. Que quidē eſt cōuenientior omnibus alijs liquoribus. ¶ Primo, q2 aqua habet vim refrigerandi ⁊ ſanandi. ¶ Secūdo, q2 eſt magis cōis, ⁊ quaſi vbiq3 inuenitur. ¶ Ter

tio, qa fluxit de latere Chriſti. ¶ Quarto, qa Spūs ſctūs viui=
ficans primo ſuper aquas apparuit. Gen. 1. Spūs dñi ferebat
ſup̄ aquas. ¶ Quinto, qꝛ Chriſtus in aquis baptizatus appa=
ruit. Unde in qualibet aqua naturali pōt fieri baptiſmus, ſiue
ſalſa ſit, ſiue dulcis, maris, fluminis, lacus, ciſterne, putei, cali
da vel frigida. S. Tho. 3. par. q. 66. ar. 3. ⁊ 4. in 4. ſen. diſ. 3. q. 1. ar.
3. propter multas rōnes ibi adductas: Non aūt in vino, oleo,
aut alio liquore: qꝛ tales, vel ſimiles liquores de latere xp̄i nō
exiuerūt. Nec ēt in aqua artificiata, vt roſacea, ⁊ aliis aquis lā=
bicatis: qꝛ nō ſunt proprie aque naturales: nec ēt in vrina, ſu=
dore, ſaliua, cholera, phlegmate, vel aqua ex ſale reſoluta. In
lixiuio vero, deficiēte aqua pura: ⁊ in aqua lutoſa, ſed colata: ⁊
ī aqua pluuiali: ⁊ reſoluta ex niue, glacie, rore, vł pruina, pt fie
ri baptiſmus: nō aūt cū niue, glacie, rore, vel pruina nō reſo=
lutis in aquā: ſm eūdē vbi ſupra. ⁊ ſm Petrum de Palu. in 4.
ſentē. ¶ Pōt ēt in tpe neceſſitatis fieri in brodio depurato, ⁊
nō multū ſpiſſo, deficiente aqua naturali. Et ſilr poteſt fieri in
aqua ſulphurea, ſiue balneis. Non aūt in aqua, quā alchimi=
ſte faciunt ad mutandū metalla. Tpe vero hyemis, ſm Alber=
tū Magnū debet calefieri aqua nō benedicta, ⁊ miſceri aque
Ex 4. ſenten. baptiſmali: ne aqua frigida noceat infanti. Hec oia ex ſancto
Thoma ⁊ ceteris Theologis excerpta ſunt. Aqua baptiſmi de
bet eſſe benedicta, ⁊ ſacro chriſmate nouo permiſta: niſi in ne
ceſſitate. Et contrarium faciens extra caſum neceſſitatis mor
taliter peccat. de conſec. diſtin. 4. ca. ſiquis, ⁊ s. Thom. in 4. ſen.

¶ Que ſit forma baptiſmi, ⁊ qlr ī ea poſſet errare baptizās. C. 4.

Forma ſacramēti baptiſmi eſt duplex: vna ſm ritū orie=
talium, ſeu Grecorum: q̄ eſt iſta, vz: Baptizet̄ N. ſeruus
Chrī in noīe patris, ⁊ filii, ⁊ ſpūs ſcti. Et hec forma ab eccleſia
ſuſtinet̄. Ex ↄcilio Florētino ſub dño Eugenio Papa iiii. vbi i
bulla Armenorum, q̄ incipit. Exultate Deo, ſic habet. Forma
baptiſmi hec eſt. Ego te baptizo, In noīe pr̄is, ⁊ filii, ⁊ ſpūs ſan
cti. amē. Nō tn̄ negamꝰ qn ⁊ p hec verba: Baptizet̄ talis ſeruꝰ
xp̄i, In noīe pr̄is, ⁊ filii, ⁊ ſpūs ſcti. Vel baptizet̄ manibꝰ meis
talis ſeruꝰ xp̄i. In noīe pr̄is, ⁊ filii, ⁊ ſpūs ſcti, verū pficiat̄ baptiſ
ma. Qm̄ cū pricipalis cā, ex qua baptiſmꝰ virtutē hēt, ſit ſctā
Trinitas: inſtrūalis aūt ſit miniſter, q tradit exterius ſacrm̄: ſi ex=

primatur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

p̄imatur actus, qui ꝑ ipſuz exercet miniſtruz, cum ſancte Trinitatis inuocatione pficit ſacr̄m. Hec ibi. ¶ Alia forma eſt Latinorū, ſeu Occidētaliū, q̄ eſt ſancte Romane eccl'e, q̄ ſm ſ. Th. 3. par. q. 66. ar. 4. cōpletior eſt ⁊ cōformior verbis Chriſti. ſ. Docete oēs gentes baptizantes ⁊c. Matth. 28. q̄ eſt iſta. Ego te baptizo in noīe pr̄is, ⁊ filij, ⁊ ſpūs ſcī, amen. de ɔſe. di. 4. c. prima igitur. ⁊ c. ſiquis preſbyter. ⁊ c. multi. ⁊ c. proprie. ⁊ c. in ſynodo. ⁊ c. ſi vera. de Bapt. ⁊ eius eff. c. debitū. In qua quidem forma aliqua ſunt de ſubſtantia ſacri, aliqua non. De ſubſtātia ſunt. Te baptizo in noīe pr̄is, ⁊ filij, ⁊ ſpūs ſcī. Prolatio vero ꝑſone baptizantis, ſ. Ego, non eſt de ſubſtantia: q2 etſi non diceret, eſſet baptiſmus verus. Sed in eccl'a Latinorū tacēs verbū, Ego peccaret mortaliter: q2 faceret ɔtra p̄ceptum eccl'e. de ɔſ. di. 4. c. Retulerūt. Amen ēt, vbi cōſueuit dici, nullo mō debet p̄termitti. Si tn̄ pretermittat, eſt baptiſmus: tn̄ omittēs peccat. Et iſta forma quocūq3 idiomate proferri pōt. ¶ Nec licet aliquid mutari, vel pretermitti in iſta forma baptiſmi. Qd ſi mutaretur aliquo volente nouum ritum baptizandi inducere, nō eſſet baptiſmus. Sed ſi anteponatur, vel poſtponatur aliqd de forma, non variās ſenſum: vt ſi diceretur, Baptizo te ego in noīe patris, ⁊ filij, ⁊c. eſt verus baptiſmus ſm ſ. Tho. in 4. ſen. ⁊ in 3. par. ¶ Si aūt dicatur, Baptizo te in noīe genitoris ⁊ geniti ⁊ ab vtroq3 p̄cedētis, nihil fit. ¶ Si plures inſimul ex neceſſitate ſint baptizandi, pōt dici, Ego baptizo vos in noīe patris, ⁊c. ⁊ eſt verus baptiſmus: non tn̄ debet fieri, niſi in neceſſitate. Th. 3. par. q. 66. ar. 5. ad 3. Si aūt poſt debitam formam baptiſmi ex mera deuotione addatur, Et beate Marie virginis, vel alicuius ſancti, eſt baptiſmus, ſm eundē in 4. ſen. ¶ Si verba pferantur corrupte ex defectu idiomatis vel lingue, vt puta, in noīe patria, ⁊ filia, ⁊c. ſi nō malitioſe tali modo proferantur, eſt baptiſmus. de ɔſe. diſt. 4. Retulerunt. ¶ Si vero magna ſit interpoſitio verborū inter verba forme, vt ſi diceret: Ego te baptizo in noīe pr̄is, ⁊ multa interponeret verba, vel alia faceret, ⁊ poſtea ſubiungeret, ⁊ filij ⁊c. non eſſet baptiſmus. Si vero pauca diſtātia ſit, vt ſi diceret aſtātibus, Tacete, vel excrearet, aut ſpueret, eſt verus baptiſmus. arg. de ɔſec. di. 4. ſi non ſcificatur. ¶ Si aūt p̄babiliter dubitat de aliquo, an ſit baptizatus,

Secus in ſacramẽto pœnitentiæ, quod nõ licet.

baptizat hoc mõ: Si es baptizatus non te iterũ baptizo: ſed ſi non es baptizatus, ego te baptizo, In noĩe patris, ⁊ filij, ⁊ ſpiritus ſancti Amen. ſan. Tho. 3. parte. q. 66. ar. 6. ad quartum.

¶ Quis ſit idoneus Miniſter huius ſacri baptiſmi. Cap. 5.

Miniſter huius ſacri eſt ſolus Sacerdos, q in tali actu debet habere ſtolam, ſeu orarium ad collum. 23. diſ. ca. Eccleſiaſtica. In neceſſitate autẽm q̃libet põt baptizare: clericus vel laicus: vir, ſiue mulier: pater, ⁊ mater: iudeus, paganus, excõicatus, hereticus, ⁊ ſchiſmaticus: dũmodo itẽdat facere q̃d intendit eccl'ia. diſ. 32. ca. Preter. §. Verũ. 24. q. 1. cap. Subdiaconus: ca. Si quẽ: de Sũ. tri. ca. Firmiter. De baptiſmo ⁊ eius effec. ca. De q̃bus. 32. q. 4. ca. Iſte. de cõſec. diſ. 4. ca. conſtat. ⁊ cap. Romanus. 1. q. 1. c. Dictum eſt a Dño. De cõſec. diſ. 4. A quodã iudeo ſ. Tho. ⁊ Petrus de Palude in 4. ſent. Nec debet reiterari, dũmodo baptizãs ſeruet formã ſupradictã. Extra caſum neceſſitatis nulli licet baptizare, niſi ſacerdoti parochiano: alias efficeret irregularis. De cle. nõ ord. mi. ca. 1. Immo ſacerdos nõ debet aliquẽ baptizare, ſi nõ ſit eius parochianus. 16. q. ca. Interdicimus. ſ. Tho. 3. parte. q. 67. arti. 4. ad ſcõm. Diaconus tñ põt ſolẽniter baptizare in extrema neceſſitate in abſentia presbyteri: vel ſi a presbitero eis iuſſum fuerit, pp multitudinẽ baptizandorũ: cũ ſolus ſacerdos nõ põt ſupplere. Nec laicus p̃ſente clerico: nec clericus p̃ſente ſacerdote: nec mulier preſente viro: nec infidelis p̃ñte fideli, poſſũt baptizare: ſm ſ. Tho. Melius aũt eſt baptizari a laico, q̃ a ſacerdote excõicato, heretico, vel ſuſpenſo. Demõ nõ põt baptizare: ſed Angelus, ⁊ aĩa ſeparata poſſũt Deo pmittẽte, ſm ſ. Tho. in 4. ſentẽ.

Nota.

¶ Nec refert vtrũ bonus, vel malus ſacerdos baptizet quantum ad virtutẽ baptiſmi, verũtamẽ melius eſt baptizari a bono, q̃ a malo: non tñ eſt melior baptiſmus a bono, q̃ a malo de cõſe. diſ. 4. c. Inter bonos. ⁊ ca. Sequentibus. ſ. Tho. 3. parte. q. 64. ar. 1. ad ſcõm. ¶ Presbyter in pctõ mortali exiſtẽs ſi ſolẽniter baptizat, peccat mortal'r: ſi aũt ex neceſſitate, nõ peccat. ¶ Si mõſtrũ baptizandũ eſt tutius eſt baptizare ſingilatim: q̃ñ apparẽt duo capita, vel duo corpora ⁊c. caſu neceſſitatis amoto: ⁊ in ſcõo dicere: Si nõ es baptizat⁹ ego te baptizo In noĩe pñs ⁊c. Nullus ſeipſũ põt baptizare. de cõſe. diſ. 4. ca.

ca. Baptiſmi: de bapti. ⁊ eius effec. cap. Debitum. Requiritur
autē in baptizāte etiā intētio baptizādi. q2 in pſona ecclē hoc
ſacr̄m miniſtrat. Si aūt ſacerdos, vel alia pſona baptizās intē
dit hāc pſonā baptizare, ſiue marē, ſiue feminā: eſt baptizata.
Si vero intēdit baptizare marē, ⁊ eſt femina: vel cōtra: nō eſt
baptiſmus. Baptizās aliquē ex ioco, ſi intēdit baptizare, eſt
baptizatus: tutius tñ eſt, ꝙ ſub cōdictione baptizet. ¶ Sacer
dos pgēs ad baptizādū ſꝑ d3 chriſma ſecū portare. de cōſ. di. 4.
ca. Nullus miniſtrorū. ¶ Hec oīa ſuꝑ poſita excerpta ſūt ex
s. T. ⁊ ceteris theologis. ¶ Debēt aūt ſacerdotes publice oēs,
tā viros, ꝙ̄ mulieres inſtruere de mō baptizādi, ⁊ forma baptiſ
mi, ⁊ de intētione habēda in baptizādo aliquē. ſ. ꝙ faciāt ſm eā
intētionē, quā hēt eccl̄a, vc3 baptiſmū in noīe ſancte Trinita=
tis. ſ. pr̄is ⁊ filii ⁊ ſp̄us ſancti ꝯferēdo. Et de hoc inſtruēde ſunt
potiſſimū obſtetrices, ꝑꝑ periculū mortis īfantiū, ſm materiā:
⁊ formā ꝑdictas. ſ. in aqua naturali, ⁊ cū forma verborū: ut ſu.

¶ **Quis debeat baptizari, ⁊ quis non.** Ca. 6.

PErſona baptizāda que ſit. Et dī ꝙ oēs hoīes mundi te=
nentur ex neceſſitate ſuſcipere ſacr̄m baptiſmi. Et ſm. ſ.
Tho. etiā ſi eſſet in vtero matris ſanctificat⁹, aliter nō poſſent
ſaluari: iuxta illud: Niſi qs renatus fuerit ⁊c. Joan. 3. ¶ Puer
in ventre matris exiſtēs, nec apparēs extra, nō eſt baptizādus,
de cōſ. di. 4. ca. Si ad matris. S. T. in 4. ſen. di. 6. q. 1. ar. 1. queſtiū=
cula. 1. ad 3. Si aūt appareat extra pars principalis ut caput
pōt baptizari: ſi vero appareat pes vel manus: ⁊ ſi uaria ſit do
ctorū opinio, tñ d3 baptizari, ⁊ ſi vixerit īfans, ſm quoſdā, ſub
ꝯditiōe eſt baptizādus. ¶ Pueri baptizādi ſunt ꝙ̄ citius fieri
pōt ꝑꝑ mortis periculū: adulti vero prius ꝑ aliqđ tēpus ſunt ꝓ
bādi ⁊ inſtruendi, ne faciāt iniuriā ſacro, reſiliēdo a propoſito
ſcō. ¶ Amentes etiā ⁊ furioſi baptizari poſſunt in fide ecclē.
Sed ſi habuerint aliqua lucida interualla, ⁊ nō petierit baptiſ=
mū, baptizari nō poſſunt. Idē dicēdū eſt d dormiētib⁹. De ba
pt. ⁊ eius effec. ca. Maiores. ¶ Peccatores in pctō pſeuerare
volētes nullo mō ſunt baptizādi. Aliter vero dicēdū eſt de illis
q dolēt de preterito, ⁊ volūt cauere a futuris. ſ. ꝙ ſunt baptizā=
di. ¶ Pueri iudeorū, ⁊ gentiliū ante vſum rationis inuitis pa
rētibus nō ſunt baptizādi. 28. q. 1. ca. Judeorū. ¶ Pueri etiam

Legibus omnes parere debent, et iuſti: licet quādoq; impijs illi ſubiecti ſint.

expoſiti ⁊ inuenti baptizandi ſunt, ſi ignoratur an ſint baptiza ti. Similiter oēs, de qbus dubitatur, an ſint baptizati, ſunt baptizandi: ſed ſub ꝯditione. ſ. Si non es baptizatus, ego te baptizo in noīe patris, ⁊c. Baptizādi ſunt ēt infantes a mulieribus baptizati ſub conditione, ꝓp earuz ignorantiam, niſi clare cōſtaret ipſas recte ⁊ animo baptizandi debitam materiaz ac formam adhibuiſſe. Non eſt proijciendus puer in flumio, vel puteo, propter defectum aquę, vt ibi baptizetur: quia peccaret mortaliter, qui tale quid faceret. Hęc oīa ex S. Tho. ⁊ cęteris Theologis in 4. ſen. excerpta ſunt. Illis, qui in periculo mortis baptizantur, ſi euaſerint, oīa fiāt in eccleſia: quę alijs fieri ſunt ꝯſueta. ſ. exorciſmi, catechiſmi, ⁊ alia, nō tñ iterum baptizētur.

¶ Multiplex baptiſmi ritus, ⁊ qualiter exhiberi debeat. C. 7.

Ritus ⁊ modus baptiſmi eſt octuplex. ¶ Primus eſt de ſubſtantia baptiſmi circa materiam ⁊ formam ⁊ actum ablutionis. ¶ Secundus ēſt congruitas temporum. ſ. ſabbatū ſanctum paſchę, ⁊ vigilia Pentecoſtes. de conſe. di. 4. c. duo tēpora, c. proprie, c. ſiquis, c. de cathecumenis, c. ſiqui, ⁊ c. venerabilis: Sed hoc in pueris, propter periculum non ſeruatur, ſm gl. in d. c. venerabilis. ſeruari tamen debet in adultis, vt in eadem glo. ſed intellige. vbi mortis periculum non imminæat, vt in c. ſiqui. eadem diſt. ¶ Tertius eſt exorciſmus, qui eſt adiuratio demonum, qua per diuinam potentiam arctantur, vt recedāt a baptizando: ne impediant euz a ſuſceptione virtutis baptiſmi ⁊ eius effectus: ⁊ ipſius demonis potentia arctatur, ꝙ non poteſt ei nocere quantum vellet: De conſec. diſt. 4. c. ante viginti. c. Dehinc. ⁊ c. Sacerdotes. Et hic fit antequā baptiſmus miniſtretur. Et ibi fiunt plura. ¶ Primo in fronte ſignatio ⁊ exſufflatio. de conſe. diſt. 4. c. poſtquam, c. ſicut nobis, ca. poſtea ſignatur, ⁊ c. ſiue paruuli. Et hęc fiunt ad expellendam demonis virtutem. ¶ Secundo benedictio cum manus impoſitione, ad precludēdam viam diabolo expulſo: dictę diſt. c. Sacerdotes. ¶ Tertio aures ⁊ nares ſputo liniuntur; propter fidei receptionem quantum ad aures: ⁊ propter aptitudinem eius contra demoniacas pugnas quantum ad nares. De vtroque in c. Poſtea tanguntur: dictę diſt. ¶ Quartus eſt catechiſmus. de conſe. diſt. 4. cap. Catechumeni, cap. baptizandos, cap. Non liceat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſiceat. Qui quidem catechiſmus eſt inſtructio baptizandi in fi-
de ⁊ moribus ⁊ vita chriſtiana: qui debet fieri adultis in perſo
na propria: ⁊ paruulis in perſona patrinorum: vt ſciat de qui-
bus eos habet inſtruere tempore opportuno. Ideo paruulis
dicitur: Credis in Deum ⁊c. Et patrinus reſpondet: Credo, ſ.
ſedaturus operam vt credant, ca. diſ. c. vos autem. Adulti vero
per ſe debent reſpondere. de conſec. diſ. 4. ca. Prima: cap. par-
uuli, ⁊ ca. cum pro paruulis. Et hoc etiam fit ante baptiſmum.
¶ Quintus eſt inunctio olei ſancti, ea. diſ. c. Deinde, ⁊ ca. Pri-
ma, c. Deinde, c. Veniſti, ⁊ c. ſequentibus. ¶ Sextus eſt, Aque
benedicte ⁊ ſanctificate effuſio vel aſperſio, ſecundum doc. vel
trina immerſio, ſm locorum conſuetudinem: vel etiam vnica,
vt in c. Poſtquam vos, c. de trina, c. Propter, ea. diſ. ¶ Septi-
mus eſt trium rerum poſt baptiſmum exhibitio: Primo chriſ-
matis inunctio in vertice, non autem in fronte, que deſignat
deſcenſum ſpiritus ſancti, c. veniſti, c. poſtquã aſcendit, c. emer
ſiſti, c. accepiſti myſterium, ⁊ c. preſbyteris, ea. diſ. Secundo ve
ſtis candida: que ſignificat innocentie puritatem, c. poſt baptiſ
mum, ⁊ c. accepiſti poſt. Tertio candela in manu baptizati po
nitur, que ſignificat lumen cognitionis: quod hic debet bapti
zatus in bonis ſectandis, ⁊ malis fugiendis, ſm Theologos.
Et nota ꝙ adultis debet precedere catechiſmus ante exorciſmũ:
pueris vero econtrario, ſm eoſdem. ¶ Octauus ſunt patrini ⁊
matrine de ſacro fonte leuantes, ea. di. c. in catechiſmo, ca. non
plures, ⁊ c. in baptiſmate. Abbas, vel monachus, vel religioſus
non pñt eſſe cõpatres, vel patrini, in c. non licet, ea. di. ⁊ 16. q. 1.
c. placuit cõi. Pr ⁊ mr baptizandi non pñt baptizare filiũ pro-
prium, niſi in caſu neceſſitatis, 30. q. 1. Ad limina: nec retinere
ad baptiſmũ, ſiue leuare de ſacro fonte. Veruntñ ſi hoc ignorã
ter, vel non malitioſe faciunt, pp hoc non ſunt ſeparãdi, de co
gna. ſpir. c. vit. Vnus ſolus cõpater eſſe debet, ⁊ puerũ leuare: ⁊
non plures, c. in catechiſmo, ⁊ c. non plures. Qui tenetur filios
ſuos ſpũales in moribus inſtruere ⁊ docere eos Pater noſter,
Aue Maria, ⁊ Credo, de conſe. diſ. 4. vos ante oĩa. Non bapti-
zatus non poteſt de fonte leuare aliquem, de conſe. di. 3. c. in ba
ptiſmate. ¶ Ex decretis Leonis Pape apud ſctm Medardũ.
Non plures ad ſuſcipiendum de baptiſmo infantem accedant
quam

Contra modernos ſacris ex ignorãtia abutentes, quos iure moneãt ſacerdotes & à baptiſmo propellãt.

quam vnus ſiue vir: mulier. In cōfirmatione quoqꝫ idipſum fiat. De hoc vide infra c.3. Tractatus 2. quartū impedimentū matrimonij. §.2. ¶ Ex decretis Igini papę. ca.5 In cathecumeno ꝛ baptiſmo ꝛ cōfirmatiōe vnus pr̄ pōt fieri, ſi neceſſitas cogit. Nō eſt tn̄ ꝯſuetudo Romana: ſed p ſingula ſinguli ſuſcipiunt. ¶ Ex cōcilio Remenſi. Ca.8 Obſeruādū, vt nullus ſuſcipiat infantem in baptiſmo a ſacro fonte, ante ꝙ idē Symbolū ꝛ Orationem dn̄icā cum presbytero decantet. Et tunc presbyter omnibus patrinis annunciet, ꝙ debitores ſint ſuis filiolis, cum ad intelligibilem ętatem venerint, hęc eadem inſinuare: hęc ibi. ¶ Poteſt aūt exerceri baptiſmus. Primo, ter mergendo. De conſ. diſ. 4. ca. poſt quā vos: ꝛ ca. De trina: ꝛ ca. Siquis. ¶ Secundo, effundendo aquam ſuper baptizandū, vel ſemel tm̄ immergēdo. ea. diſ. ca. Multi ſunt: c. pp vitandum. Ut fecit ſcūs Laurentius, baptizando ſanctum Romanū. ¶ Et tertio, aſpergēdo, ſicut fecerūt apl̄i: q tria milia hoīum baptizauerūt vna die. Actuū. 2. Primus modus eſt melior ꝛ magis vſitatus: ſed ſcd̄s ꝛ tertius obſeruant̄ ſm loci cōſuetudinē, ꝛ baptizandorum multitudinē, ꝛ miniſtri debilitatē, vel periculum baptizandi. S. Tho. 3. par. q. 66. ar. 7. Et debent ſimul cōcurrere ablutio ꝛ forma verborum, ſi fieri poteſt. S. Tho. 3. par. c. q. 69. ar. 4.

¶ Effectus baptiſmi rite ꝛ legitime ſuſcepti. Capit. 8.

Effectus baptiſmi eſt multiplex. 1. Characteris ipreſſio: ꝑ quē aſcribit̄ populo Dei: ꝛ ppea nō pōt reiterari. Oia crimina ꝛ pęnę eorū delent̄. de Diuor. c. Gaudemus. A pctō originali liberat̄. de cōſe. diſ. 4. ca. Regenerāte. ꝛ c. Sine pęnitētia. Gratia Dei cōfert̄: virtutes augētur: peccati fomes debilitatur: mēbrum Chriſti efficitur. De conſe. diſt. 4. ca. Quia paſſus. Ois irregularitas, pter ꝙ ligaminis, tollitur. 34. di. c. Siqs viduā: ꝛ iudicis ſm aliquos iuſte aliquē iudicātis ad mortē. diſt. 26. c. Deinde. Infamia ois tollitur. 39. di. ca. Deinde. 1. q. 7. ca. Siqs: Janua paradiſi aperit̄. De Bap. ꝛ eius effe. c. Maiores Tho. 3. par. q. 39. ar. 5. ad tertiū. Nullus ſine baptiſmo poteſt ſaluus fieri. 15. q. 1. §. Firmiſſime. Hęc eadē a S. Th. ꝛ ſacris Theologis in 4. tractātur diffuſius. Uide de tota materia Baptiſmi ꝛ aliorū ſacramētorum conſtitutionē Eugenij 4. factā in cōcilio Florentino, quę incipit. Exultate Deo, ꝛ eſt ad Armenos.

¶ Or-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Ordo baptizandi vulgatus, ⁊ iamdiu impreſſus ſecundum vſum ſancte Romanę Eccleſię.

Cum venerit infans ante ianuam eccleſię, ſacerdos interroget de nomine infantis: ⁊ faciat eum teneri ſuper brachio dextro: ⁊ petat de noīe. Quō vocaris? Reſpondeat pãnus loco infantis. Joannes, Petrus, vel Maria. Tunc ſacerdos. Joãnes, Petre, vel Maria: quid petis ab eccleſia? ℟. Fidem. Et ſacerdos. Fides quid tibi pręſtat? ℟. Vitam ęternã. Et ſacerdos dicat. Hęc eſt vita ęterna, vt diligas dñm Deũ tuuz ex toto corde tuo, ⁊ ex tota aïa tua, ⁊ ex tota mente tua, ⁊ ex oĩbus viribus tuis: hoc eſt maximũ ⁊ primũ mãdatũ. Scõm aũt eſt ſimile huic. Diliges pximũ tuum ſicut teipſum: ⁊ qđ tibi nõ vis fieri, alijs ne feceris. Et dicatur tribus vicibus. Poſtea inſufflet in faciem eius ter: ⁊ dicat. Exi ab eo immunde ſpũs ⁊ da locũ ſpũi ſancto paraclito. Et dicatur tribus vicibus: Deinde cũ pollice faciat ſignũ cru ✠ cis in frõte ⁊ in pectore illius dicens. Accipe ſignũ ſancte cru ✠ cis, tã in fronte, quã in corde: ✠ ſume ſcutũ fidei cęleſtiũ pręceptorum: talis eſto moribus, vt templum Dei iam eſſe poſſis. ℟. Amen. ℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cum ſpũ tuo. Oremus. Oro.

Omnipotens ſempiterne Deus, pater dñi nr̃i Jeſu Chriſti, reſpicere dignare ſuper famulũ tuũ, N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es: oēm cęcitatem cordis ab eo expelle: diſrumpe ab eo omnes laqueos ſatanę, quibus fuerat colligatus: aperi ei dñe ianuam pietatis tuę: vt ſigno ſapiẽtię tuę imbutus, oĩum cupiditatũ fetoribus careat: vt ad ſuauem odorem pręceptorum tuorum lętus tibi in eccleſia tua deſeruiat, ⁊ pfficiat de die in diẽ: vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam, baptiſmi tui percepta medicina. Per eundẽ dominum noſtrum Jeſum Chriſtuz filium tuum ⁊c. ℟. Amen. Tunc exhalet calido flatu ter in faciem eius, ⁊ dicat. Inſufflo te catechumene denuo in virtute Spiritus ſancti: vt quicquid in te vitij malorũ eſt ſpirituum inuaſione, per huius exorciſmi myſterium

ſterium gratię ſit tibi ipſa virtus purgatio. Oremus. Oratio.
PReces noſtras, quęſumus domine, clementer exaudi, ⁊ electum tuum N. crucis dominicę, cuius impreſſione eū ſignamus, virtute cuſtodi: vt magnitudinis glorię rudimenta ſeruans, per cuſtodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per do. Oremus. Oratio.
DEus, qui humani generis ita es conditor, vt ſis etiā reformator, propitiare populis adoptiuis: ⁊ nouo teſtamento ſobolem nouę prolis aſcribe, vt filij promiſſionis, quod non potuerunt aſſequi per naturam, gaudeant ſe recepiſſe per gratiam. Per Chriſtum dominū. R. Amen. Exorciſmus ſalis.
EXorcizo te creatura ſalis in nomine Dei Pa ✠ tris omnipotentis, ⁊ in charitate Dñi noſtri Jeſu ✠ Chriſti: ⁊ in virtute Spiritus ✠ ſancti. Exorcizo te per Deū vi ✠ uū, per Deum ve ✠ rum, ⁊ per Deum ſan ✠ ctum: per Deum ✠ qui te ad tutelā humani generis procreauit, ⁊ populo venienti ad credulitatem per ſeruos ſuos conſecrari pręcepit: vt in nomine ſanctę Trinitatis efficiaris ſalutare ſacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noſter: vt hanc creaturam ſalis tu Domine ſanctificando ſan ✠ ctifices, ⁊ benedicendo bene ✠ dicas: vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in viſceribus eorū. In nomine eiuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos, ⁊ ſeculum per ignē. R. Amen.
Hic ſacerdos mittat ſal in ore infantis ter dicens. N. Accipe ſal ſapientię, quod propitiatus ſit tibi dominus in vitam ęternam. R. Amen. Oratio poſt datum ſal. Oremus. Oratio.
DEus patrum noſtrorum, Deus vniuerſę cōditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuū N. reſpicere digneris propitius: ⁊ hoc primum pabulum ſalis guſtantē non diutius eſurire permittas: quo minus cibo repleat coeleſti: quatenus ſit ſemper diuino ſpū feruens: ſpe gaudens: tuo ſemper nomini ſeruiens: ⁊ perduc eum ad nouę regenerationis lauacrum: vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum ęterna pręmia cōſequi mereatur. Per Chri. Supradictę orationes dicūtur tam ſuper maſculos, quam ſuper fęminas. Sequentes vero dicuntur ſuper maſculum tantum. Oremus. Oratio.

Deus

DEus Abrahā, deus iſaac: deus iacob, de⁹ q Moyſi famu‑lo tuo in monte ſinai apparuiſti, ꝛ filios iſrael de terra egypti eduxiſti, deputās eis angeluꝫ pietatis tuę, q cuſtodiret eos die ac nocte, te q̄s dn̄e: emittere digneris ſanctū angelū tuū de cęlis: q ſimiliter cuſtodiat ꝛ hūc famulū tuū N. ꝛ perducat eū ad grāꝫ baptiſmi tui. Per xp̄m dn̄ꝫ. ℟. amē. Sup maſculū.

Nō ſunt de neceſſitate ritus baptizādi, ſed magis uſitantur, quā præcedentes, & adhuc ſequentibus magis vtimur.

ERgo maledicte diabole recognoſce ſniam tuā: ꝛ da honorē deo ✠ viuo ꝛ vero: da honorē Jeſu ✠ xp̄o filio ei⁹ ꝛ ſpūi ✠ ſcō: ꝛ recede ab hoc famulo dei N. qꝛ iſtuꝫ ſibi deus ꝛ dn̄s nr̄ Jeſ⁹ xp̄s ad ſuā ſcāꝫ grāꝫ ꝛ bn̄ ✠ dictionē fōteq3 baptiſmatis dono ſuę grę vocare dignat⁹ eſt, ꝛ hoc ſignū ✠ ſcē crucis: qd̄ nos frōti ei⁹ dam⁹, tu maledicte diabole nūq3 audeas violar̄. Per eū, q vētur⁹ ē. ℟. Am̄. Sup maſculū. Orem⁹. Or.

DEus immortale p̄ſidiuꝫ oīuꝫ poſtulātiū, liberatio ſupplicū: pax rogātiū: vita credētiū: reſurrectio mortuorū, te inuoco dn̄e ſup hūc famulū tuū N. q baptiſmi tui donū petēs, ęternā ꝯſeq grāꝫ ſpūali gn̄atione deſiderat: accipe eū dn̄e, q dignat⁹ es dicere: Petite, ꝛ accipietis, q̄rite ꝛ inuenietis, pulſate ꝛ apiet vobis: petēti itaq3 p̄miū porrige: ꝛ ianuā pande pulſāti: vt ęternā cęleſtis lauacri bn̄dictionē ꝯſecutus, p̄miſſa tui muneris regna pcipiat. Qui viuis ꝛ regn. ℟. Amē. Ergo maledicte diabole recognoſce ſen. vt ſupra. Super maſculum.

EXorcizo te immunde ſpiritus in nomine pa ✠ tris, ꝛ fi ✠ lii, ꝛ ſpūs ✠ ſcti: vt exeas ꝛ recedas ab hoc famulo Dei N. Ipſe eni̅ imperat tibi maledicte dānate atq3 dānande, qui pedibus ſuis ſuper mare ambulauit, ꝛ Petro mergenti dexterā porrexit. Qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoruꝫ. Am̄. Ergo maledicte diabole. vt ſupra. Sequētes oōnes dicendę ſunt ſup fœminam tātuꝫ. Oremus. Oratio.

DEus cęli: Deus terrę: deus angeloruꝫ: deus archāgeloruꝫ: deus prophetaruꝫ: deus p̄iarcharuꝫ: deus ap̄loruꝫ: deus martyruꝫ: deus cōfeſſoruꝫ: deus virginuꝫ: deus oīum bene viuentiuꝫ: deus cui oīs lingua confitet̄: ꝛ oē genuflectitur, cęleſtiuꝫ, terreſtriuꝫ, ꝛ infernoruꝫ: te inuoco dn̄e ſuper hanc famulā tuam N. vt perducere eā digneris ad gratiam baptiſmi tui. Per chriſtum dominum noſtrum. ℟. Amen.

ERgo maledicte diabole recognoſce ſententiam tuam: ꝛ

da ho=

da honorē Deo viuo ⁊ vero: ⁊ da honorē Jeſu Chrō filio eius, ⁊ Spūi ſcō: ⁊ recede ab hac famula dei .N. q̄ ea deus ⁊ dn̄s nr̄ Jeſus xp̄s ad ſuā ſcāȝ grām ⁊ bn̄dictionē fonteq̄ȝ baptiſmatis donū ſue grē vocare dignat⁹ eſt: ⁊ hoc ſignū ſancte ✠ crucis, qd̄ nos fronti eius damus, tu maledicte diabole nunq̄ȝ audeas violare. Per eum qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos, ⁊ ſeculū p ignē. ℟. Amē. Sup feminā tantum. Oremus. Oro.

DEus Abrahā: Deus Yſaac: Deus Jacob: Deus qui tribus Yſrael de egyptiaca ſeruitute liberaſti: ⁊ p Moyſen famulū tuum de cuſtodia mandatorū tuorū in deſerto monuiſti: ⁊ Suſannā de falſo crīe liberaſti: te ſupplices exoramus, vt liberes hanc famulam tuam .N. ⁊ perducere eam digneris ad grām baptiſmi tui. Per Chriſtum dn̄m nr̄m. ℟. Amen. Ergo maledicte diabole. vt ſupra Super feminam. Exorciſmus.

EXorcizo te immunde ſpūs per pa ✠ trem, ⁊ fi ✠ liū: ⁊ ſpiritū ✠ ſcūm: vt exeas, ⁊ recedas ab hac famula Dei .N. Ipſe enim imperat tibi maledicte diabole damnate, qui ceconato oculos aperuit, ⁊ quatriduanū Lazarum de monumento ſuſcitauit. Qui venturus eſt iudicare ⁊c. Ergo maledicte diabole ⁊c. vt ſupra Super maſculum ⁊ feminam. Oremus. Oro.

AEternā ac mitiſſimam pietatē tuā, deprecor dn̄e ſancte, pater oīpotens, eterne Deus, luminis author ⁊ veritatis, ſuper hunc famulum tuum .N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentie tue: mūda eum ⁊ ſcifica, da ei ſciaȝ veraȝ: vt dignus efficiat accedere ad grāȝ baptiſmi tui: teneat firmaȝ ſpeȝ, cōſiliū rectū, doctrinā ſanctā: vt apt⁹ ſit ad pcipiendā baptiſmi grām. Per Chrm dn̄m nr̄m. ℟. Amen. Super vtrūq̄ȝ.

AVdi maledicte ſatana adiuratus per nomē eterni Dei ⁊ ſaluatoris nr̄i Jeſu Chriſti filij eius, cū tua victus inuidia tremens gemenſq̄ȝ diſcede: nihil ſit tibi cōe cum ſeruo dei .N. iam celeſtia cogitāte, renūciaturo tibi ⁊ ſeculo tuo, ⁊ beate immortalitati victuro: da igit honorē aduenienti ſpūi ſcō, qui ex ſumma celi arce deſcendens pturbatis fraudibus tuis, diuino fonte purgatum pectus, ideſt ſcificatū Deo tēplū ⁊ habitaculū pficiat: ⁊ ab oībus penitus noxijs pteritorū criminū liberat⁹ ſeruus dei grās perēni deo referat ſemp: ⁊ bn̄dicat nomē eius in ſcl'a ſcl'orū. Amē. Hic ſacerdos tāgit caput infantis, ⁊ dicit

Nec te lateat ſatana, imminere tibi pęnas, imminere tibi tormẽta, imminere tibi diẽ iudicij, diemqꝫ ſupplicij ſẽpiterni: diem qui venturus eſt velut clibanus ardens: in quo tibi, atqꝫ vniuerſis angelis tuis ęternus ſuperueniet interitus. Proinde damnate atqꝫ dãnande, da honorem Deo ✠ viuo ⁊ vero, da honorẽ Jeſu ✠ Chr̃o filio eius, ⁊ ſpũi ✠ ſcõ: in cuius noĩe atqꝫ virtute ego pcipio tibi quicunqꝫ es ſpũs immunde, vt exeas ⁊ recedas ab hoc famulo Dei, N. quẽ hodie deus ⁊ dñs nr̃ Jeſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam ⁊ benedictionẽ, fontemqꝫ baptiſmatis dono ſuę grẽ vocare dignatus eſt: vt fiat ei tẽplum p aquam regenerationis in remiſſionem oĩum pctõrum. Jn noĩe eiuſdẽ dñi nr̃i Jeſu Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per ignem.

Poſtmodũ ſacerdos legat euangeliũ ſequens. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Sequẽtia ſci euãgelij ſm Mattheum.

In illo tpe: oblati ſunt paruuli ad Jeſum, vt manꝰ eis imponeret ⁊ oraret. Diſcipuli autẽ increpabant eos. Jeſus autẽ ait eis: Sinite paruulos: ⁊ nolite prohibere eos ad me venire: talium eſt enim regnũ cęlorũ. Et cũ impoſuiſſet illis manus, abijt inde. Deĩde ſacerdos itroducit eũ in eccĩaꝫ dicẽdo.

Ingreſſuſqꝫ eccleſiam Dei, euaſiſſe te laqueos mortis lętus agnoſce: horreſce idola: reſpue ſimulacra: cole Deũ patrem omnipotentem, ⁊ Jeſum Chriſtum filium eius, cũ ſpiritu ſancto: Qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Poſtquam peruenerit ſacerdos ad medium eccleſię ponunt infantem in pauimento: ⁊ dicto a ſacerdote, ⁊ compatre Pater noſter, ⁊ Credo in Deũ. eleuant puerum: ⁊ ſacerdos cũ ſputo ſuo tangit aures ⁊ nares infantis, dicens.

Epphetha, qd̃ eſt adaperire aures ⁊ nares in odorẽ ſuauitatis. Tu autem effugare diabole: appropinquabit enim iudicium Dei. Tunc ſacerdos interroget tenentẽ puerũ de noĩe eius, ⁊ poſtea dicat N. Abrenũcias ſatanę: patrinus ℟. Abrenũcio. Sacerdos. Et oĩbus operibus eius: ℟. Abrenũcio. Sacerdos. Et oĩbus pompis eius: ℟. Abrenuncio. Sacerdos pollicem in oleo ſancto intingens vngat pectus infantis ⁊ ſcapulas, faciẽs ſignũ crucis cum pollice: ⁊ dicat ad eũ Et ego te linio oleo ſalutis pectus ⁊ ſcapulas in Chr̃o Jeſu dño noſtro: vt ba-

Hæc eſt omniũ Chr̃ianorũ digna profeſſio.

vt habeas vitam ęternam, ꝛ viuas in ſecula ſeculoꝛum. Amen. Et veniens ſuper fontem ſacerdos interrogat nomen pueri di cens. Quo noie vocaris? Et rñſo tali, ſcꝫ Petrus, vel Maria: Iterū interrogat ſacerdos N. credis in Deū pꝛem oipotentē creatoꝛē cęli, ꝛ terrę? Patrinus ℟ Credo. Et ſacerdos. Credis ꝛ in Jeſum Chꝛm filiū eius vnicū, dñm nrm, natum ꝛ paſſum? ℟. Credo. Et ſacerdos. Credis ꝛ in Spūm ſanctū: ſcām ęccleſiā catholicā: ſanctoꝛū cōionē: remiſſionē peccatoꝛū: carnis reſurrectionē: ꝛ vitā ęternā? ℟. Credo. Deinde ſacerdos iterū interrogat nomē pueri, ꝛ dicit. Petre, vel Maria vis baptizari? ℟. Volo. Tūc ſacerdos accipiat puerū diligēter ꝛ baptizet cū ſub trina immerſione, ſanctiſſimā Trinitatē ſemel inuocans, vel effundendo aquā ſuper caput pueri ſm cōſuetudinem loci illius, inuocato pꝛius noie pueri, dicēdo. Petre, vel Maria, ꝛ ego te baptizo i noie pa ✠ tris: ꝛ ſemel immergat: ꝛ fi ✠ lij, ꝛ ſecundo immergat, ꝛ ſpūs ✠ ſci. Amē. ꝛ tertio immergat. Et cū ſurrexit de fonte ſacerdos facit ſignū crucis de chꝛiſmate in vertice, eius dicens hāc oꝛonem. Oremus. Oro.

Deus omnipotēs, pater domini noſtri Jeſu Chꝛiſti, qui te regenerauit ex aquā ꝛ Spiritu ſācto: quiqꝫ dedit tibi remiſſionem omnium peccatoꝛum, ipſe te liniat chꝛiſ ✠ mate ſalutis in Chꝛiſto Jeſu domino noſtro, vt habeas vitaꝫ ęternam, ꝛ viuas in ſecula ſeculoꝛum. Amen. Deinde ſacerdos ponat linteum ſuper caput pueri, dicens.

Accipe veſtē candidā, ſanctā ꝛ immaculatā, quā perferas ante tribunal dñi nři Jeſu Chꝛiſti: vt habeas vitā ęternā, ꝛ viuas in ſecula ſeculoꝛum. Amen. Deinde ſacerdos det candelam accenſam in dextera manu pueri, ſiue patrini, dicens.

Accipe lampadem ardentem, irrepꝛehenſibilem, cuſtodi baptiſmum tuum, ſerua Dei mandata: vt cum dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei vna cum omnibus ſanctis in aula cęleſti, habeaſqꝫ vitam ęternaꝫ, ꝛ viuas in ſecula ſeculoꝛum. Amen. Vade in pace, ꝛ dominus ſit tecum. Amen.

¶ Ad omnium potius ſatiſfactionem pręſcriptus baptizandi oꝛdo hic poſitus eſt, ꝓ ꝙ ſecunduꝫ ſ. Romanā eccleſiā ſit inſtitutus. In libro nouo quo vtuntur ſummi pōtifices in diuinis ſecundum ſ. Roma. ecclię vſum, ſequentem modum legimus.

¶ Oꝛdo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ORDO AD CATHECVMENVM FACIENDVM:

Si baptizandum puerum maſculum: qui in libris S. Romanæ Eccleſiæ legitur: & quo vtuntur ſummi Pontifices: & in eccleſiis Venetiarum obſeruatur. Cap. 10.

QUũ venerit infans añ ianuã eccleſie, interroga nomen ei⁹, ⁊ dic hec verba. Si qs cathecumenus eſt, ſecedat. Si qs cathecumenus eſt, Judeus, vel h̃etic⁹: ſecedat. Si quis cathecumenus eſt, Sobellian⁹, vel heretic⁹, aut Judeus: ſecedat. Interroga nomen, ⁊ dic. Joannes. vel N. quid deſideras: R̃ñdeat. Fidẽ. Interrogat. Fides qd tibi preſtat? R. Vitam eternaz. Interrogatur. Quis tibi daturus eſt eaz? R. Deus pater ⁊ dñs Jeſus Chriſtus cũ ſancto ſpiritu. Deinde inſuffla in faciez eius ter in modũ crucis: ⁊ dic. Exorciſmus.

IMpero tibi immunde ſpũs in noĩe pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpũs ✠ ſcti, vt exeas ⁊ recedas ab hoc plaſmate Dei. Interroga quod nomen vult imponere ei: ⁊ annuncies nomẽ, ⁊ dicas. Famule Dei N. quid vis fieri? Reſpondeat. Chriſtianus. Interroga. Abrenuncias ſatane? R. Abrenũcio. Interroga. Et omnibus operibus eius. R. Abrenũcio. Interroga. Et omnibus pompis eius? R. Abrenuncio. Et poſtea dicat ſacerdos hec verba. Et iſte ſit felix, in noĩe pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Amẽ. Deinde dicat ps. Deus in adiutorium meũ intende: Dñe ad adiuuanduz me feſtina. Confundantur ⁊ reuereãt qui querunt animã meaz. Auertantur retrorſum ⁊ erubeſcant, qui volunt mihi mala. Auertantur ſtatim erubeſcentes, qui dicunt mihi, Euge, euge. Exultent ⁊ letent in te oẽs, qui q̃runt te: ⁊ dicant ſemper, magnificet Dñs, qui diligunt ſalutare tuũ. Ego vero egenus ⁊ pauper ſum: Deus adiuua me. Adiutor meus, ⁊ liberator meus es tu: dñe ne moreris. Gloria patri, ⁊ filio, ⁊ ſpiri. Sicut erat in princ.

Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Dñs vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Oratio. Catechiſmus.
Deus noſter, qui nos ad imaginem ſuam plaſmare digna
tus eſt, ſic ait per Moyſen famulū ſuum: Nō augurave-
ris: non mechaberis: non falſum teſtimoniū dixeris: honorē
habebis patri ⁊ matri tue: diliges proximū tuū ſicut teipſum:
⁊ qđ tibi nō vis fieri, alijs ne feceris: iſta ſunt precepta dei, q̄
gentilem populum ad eccleſiam Dei venientem vnūquemqȝ
oportet obſervare. Per Chriſtum dñm noſtrum. ℟. Amen.
Famule dei N. accipe ſignū cru ✠ cis, tam in fronte, quā
in cor ✠ de: ſume fidem celeſtem: talis eſto moribus, vt
teplū dei eſſe iam poſſis: ingreſſuſqȝ eccleſiā dei, evaſiſſe te la-
queum mortis letus agnoſcas: horreſcas idola: reſpuas ſimu
lacra, colas Deum patrem omnipotentem, ⁊ Jeſum xp̄m fi-
lium eius, qui vivit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amen.
Deprecor te dñe ſancte, pater omnipotens, eterne Deꝰ,
vt huic famulo tuo, qui ſeculi huius nocte vagat incertꝰ
⁊ dubius, viam veritatis ⁊ agnitionis tue iubeas demōſtrari:
quatenus reſeratis oculis cordis ſui, te vnū deū patrē in filio,
⁊ Filiū in patre recognoſcat cū Scō ſpū: atqȝ huius cōfeſſio-
nis fructū ⁊ hic ⁊ in futuro ſeculo percipere mereatur. Per
eundem Chřm dñm nřm. ℟. Amen. Sequitur exorciſmus.
Exorcizo te omnis ſpiritus immunde in noīe Dei ✠ pa-
tris omnipotētis: ⁊ in noīe Jeſu Chri ✠ ſti filij eius dñi,
⁊ iudicis noſtri, vt diſcedas ab hoc plaſmate dei: quē dñs no
ſter ad templū ſanctū ſuū vocare dignatus eſt: vt fiat templū
dei vivi: ⁊ Spiritus ſanctus habitet in eo, in nomine dei Pa-
✠ tris oīpotentis, ⁊ in noīe Jeſu Chri ✠ ſti filij eius, ⁊ ſpūs
✠ ſancti, qui ſilius venturus eſt in maieſtate pr̄is iudicare vivos
⁊ mortuos, ⁊ ſeculum per ignem. ℟. Amē. Oremus. Oratio.
Deus, qui perdita reparas, ⁊ reparata conſervas: deus, q
proprio gentilitatis crimine evaſo, ⁊ ſerpentis characte
re delecto, ſignari hominē nominis tui titulo precepiſti: ſuſci
pe, queſumus, hūc famulū tuū: atqȝ eū inter plebis tue nume
rum commiſce. Per Chriſtum dñm noſtrum. Oremus. Oro.
Domine deus celi ⁊ terre, maris ⁊ oīum elemētorū crea-
tor, q aſpectu tuo illuminas vniverſā faciē terre, illu-
mina

mina vultũ tuũ ſup hunc famulũ tuum N. cathecumenũ: quẽ hodierna die ad tẽplũ ſctm̃ tuuz vocare dignatus es: infunde in eũ ſcientiã pietatis tuę. accipe hũc dñe: ⁊ aperi ei ianuã iuſtitię tuę, ⁊ da illi miſericordiã tuã: pietatiſqꝫ mun⁹ largire, ⁊ p lauacrũ regenerationis tuę pduc eũ ad grãz ſpũalẽ: vt nobiſcũ pariter tibi deo prĩ oĩpotenti laudes ⁊ grãs referat. Induc eũ dñe in viam veritatis, doce eum iuſtificationes tuas. Per dñz noſtrum Jeſum Chr̃m filium tuum, qui tecum vi. ℟. Amen.

Conſigna eum cum pollice dicens.

In fronte.	Signo tibi frontem ✠ vt ſuſcipias crucẽ Dñi.
In auribus.	Signo tibi aures ✠ vt audias diuina pręcepta.
In oculis.	Signo tibi oculos ✠ vt videas claritatẽ Dei.
In naribus.	Signo tibi nares ✠ vt odorẽ ſuauitatis ſẽtias.
In ore.	Signo tibi os ✠ loquaris verba vitę.
In pectore.	Signo tibi pectus ✠ vt credas in Deum.
In ſcapulis.	Signo tibi ſcapłas ✠ vt ſuſcipias iugũ ſui ei⁹.
In toto corpe.	Signo te totum in nomine Pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpiritus ✠ ſancti, vt habeas vitaz ęternã: ⁊ viuas in ſecula ſeculorum. Amen. Oremus.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus pr̃ dñi nr̃i Jeſu Chr̃i reſpicere digneris ſup hunc famulũ tuũ N. quẽ ad rudimenta fidei vocare dignatus es: oẽm cęcitatẽ cordis ab eo expelle: diſrũpe oẽs laqueos ſatanę, qb⁹ fuerat alligatus. Aperi ei dñe ianuã pietatis tuę, vt ſale ſapię imbut⁹, oĩũ cupiditatũ fętoribus careat: ⁊ ſuauẽ odorẽ pceptor tuor lęt⁹ in eccl̃ia tua ſẽtiat: ⁊ pficiat de die in diẽ: vt idoneus efficiat accedere ad grãm baptiſmi tui percepta medicina. Per eundẽ dñm nr̃z Jeſuz xp̃z, qui tecum viuit ⁊ regnat in vnita. ℟. Amẽ.

Exorciſmus ſalis.

EXorcizo te creatura ſalis i nomie dei pa ✠ tris omnipotentis: ⁊ in charitate dñi nr̃i Jeſu ✠ Chriſti, ⁊ in virtute ſpũs ✠ ſancti. Exorcizo te per deum ✠ viuum, per deuz ✠ verum: per deum ✠ ſanctũ: qui te ad tutelã humani generis procreauit: ⁊ populo veniente ad credulitatẽ p ſeruos ſuos cõſecrari pręcepit. Proinde rogamus te dñe Deus noſter, vt hęc creatura ſalis in nomine ſanctę Trinitatis efficiat ſalutare ſacramentũ ad effugandum inimicum: quod tu domine ſanctificando ſci ✠ fices, ⁊ bñdicẽdo bene ✠ dicas: vt fiat omni-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bus accipientibus pfecta medicina, permanens in viſceribus eorum, in nomine domini noſtri Jeſu Chriſti: qui venturus eſt iudicare viuos ꝛ mortuos, ꝛ ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Poſtea accipe ſal digito cū tua ſaliua: ꝛ pone in ore infantis: ꝛ dic. Famule dei N. accipe ſal ſapientie, qui propitiatio ſit tibi in vitam eternam. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

DEus patrum nr̃orum, vniuerſe conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulū tuū reſpicere digneris propitius: ꝛ hoc primū pabulū ſalis guſtantē, nō diutius eſurire permittas, quominus cibo reficiatur celeſti: quatenus ſit Deo ſemp ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nōi ſeruiens: perduc eū dñe ad noue regenerationis lauacrū: vt cū fidelibus tuis pmiſſionum tuarū eterna premia ꝯſequi mereatur. Per xp̄m dñm nr̃m. ℟. Amen. Interroget ſacerdos nomē infantis, ꝛ dicat Famule dei N. ingredere in templum Dei viui: vt habeas partem in prima reſurrectione cū ſanctis ꝛ electis Dei. Et introducat eum in eccleſiā dato capite ſtole eum baiulāti: ꝛ ſic procedendo dicat hāc orōnē. Oremus. Oratio.

PReces nr̃as, queſumus dñe, clementer exaudi: ꝛ hūc electū tuū crucis dñice cuius eū impreſſione ſigna ✠ mꝰ, virtute cuſtodi: vt agnitionis tue rudimenta ſeruando, p cuſtodiā mandatorum tuorū ad regenerationis gloriā puenire mereatur. Per Chrm̄ dñm noſtrum. ℟. Amen. Finita oratione ponatur infans in pauimēto eccleſie: ꝛ dicat Oremꝰ. Oratio.

DEus, q humani generis ita es cōditor, vt ſis ēt reformator: propitiare famulo tuo N. adoptiuo p grāz tuā: ꝛ noui teſtamēti ſobolē noue proli aſcribe: vt filij promiſſionis, qđ nō potuerunt aſſequi per naturā, gaudeant ſe accepiſſe p gratiam. Per xp̄m dñm no. ℟. Amen. His ita finitis patrinus, vel matrina tenens infantē ſteſt genuflexus: ꝛ dicat presbyter. Ora electe, flecte genua, ꝛ dic. Pater noſter. Leua, cōple orationem tuā: ꝛ ſigna eum: ꝛ accede ad benedictionem. Tūc patrinus, dicit totū. Pater noſter deinde ſurgens infantē ſigno crucis ✠ ſignat. Et ſacerdos ſubiungit dicēs. Oremus. Oratio.

DEus Abrahā, deus Iſaac, deus Jacob: deus, q moyſi famulo tuo in mōte Synai apparuiſti: ꝛ filios Iſrael de terra egypti eduxiſti: deputās eis angelū pietatis tue, qui cuſtodiret

ret eos die ac nocte: te q̄ſumus dñe, ꝛ rogamus, vt mittere di-
gneris ſanctum angeluꝫ tuuꝫ de cęlis, q cuſtodiat hũc famulũ
tuũ, ꝛ ꝑducat eum ad grãm baptiſmi tui. Sequitur exorciſmus.
Ergo maledicte diabole recognoſce ſniaꝫ tuã: ꝛ da hono
rem Deo viuo ꝛ vero: da honorem Ieſu xp̄o filio eius, ꝛ
ſpiritui ſancto paraclito: ꝛ recede ab hoc famulo dei: qꝛ iſtum
deus ꝛ dñs nr̄ Ieſus xp̄s ad ſuam ſanctam grãm, ꝛ benedictio-
nem, fontemq3 baptiſmatis dono ſuę grę vocare dignatꝰ eſt.
Et hoc ſignũ ſancte cru ✠ cis, quod nos in frontẽ eius damꝰ,
tu maledicte diabole nunq̄ audeas violare: ſed dãnatus i ęter
nũ maneas ab eo repulſus. Per eũ q venturus eſt iudicare vi-
uos ꝛ mortuos, ꝛ ſeculũ ꝑ ignẽ. ℟. Amen. Item dicat. Ora e-
lecte: flecte genua: ꝛ dic Pater nr̄: leua, ꝛ cõple oõnem tuaꝫ: ꝛ
ſigna illũ: ꝛ accede ad bñdictioneꝫ. Tunc patrinus, vt ſup. ge-
nuflectit, ꝛ ſurgit, ꝛ ſignat infantẽ. Et ſacerdos. Oremus. Oõ.
Deus immortale preſidiuꝫ omniũ poſtulãtium: liberatio
ſupplicũ: pax rogantiũ: vita credentiuꝫ, reſurrectio mor
tuorum: te inuoco dñe ſuper hunc famulum tuũ N. qui baptiſ-
mi tui donũ petens, ęternã conſequi gratiã ſpirituali regenera
tione deſiderat: accipe hũc dñe, qui dignatus es dicere: Petite,
ꝛ accipietis: querite, ꝛ inuenietis: pulſate, ꝛ aperiet vobis: petẽ
ti itaq3 premiũ porrige: ꝛ ianuã pãde pulſanti, vt ęternã cęle-
ſtis lauacri benedictioneꝫ conſecutus promiſſa tui muneris re
gna ꝑcipiat. Qui viuis ꝛ regnas in ſe. ℟. Amen. Exorciſmus.
Audi maledicte ſatana adiuratus per nomen ęterni Dei,
ꝛ Saluatoris noſtri filij eius: cum tua victus inuidia tre
mens lugenſq3 diſcede: nihil tibi ſit cõmune cũ ſeruo Dei, iam
cęleſtia cogitanti: renunciaturo tibi, ac ſeculo tuo: ꝛ beatę im-
mortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui
ſancto: qui ex ſumma celi arce deſcendens perturbatis fraudi-
bus tuis, diuino fonte purgatũ pectus, id eſt ſanctificatũ Deo
templum, ꝛ habitaculuꝫ perficiat: ꝛ ab omnibus penitus no-
xis preteritorum criminuꝫ liberatus ſeruus dei gratias peren-
ni Deo referat ſemper: ꝛ benedicat nomen eius ſanctum in ſe
cula ſeculorum. ℟. Amen. Item dicat. Ora electe: flecte ge-
nua: ꝛ dic Pater noſter: Leua, ꝛ comple orationeꝫ tuã: ꝛ ſigna
illuꝫ: accede ad benedictionẽ. Tunc patrinus, vt ſupra, genu-

flectit.

flectit, leuat, ⁊ ſignat infantem. Et ſacerdos dicit exorciſmum.

EXorcizo te immunde ſpiritus in noīe pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpūs ✠ ſancti: vt exeas ⁊ recedas ab hoc famulo dei. Ipſe enim tibi imperat maledicte damnate: q̄ pedibꝰ ſuis ſup mare ambulauit: ⁊ Petro mergenti dexterā porrexit. Sequitur.

ERgo maledicte diabole recognoſce ſententiam tuā: ⁊ da honorem Deo viuo ⁊ vero, da honorē Jeſu Chriſto filio eius, ⁊ Spiritui ſcō paraclito: ⁊ recede ab hac famula Dei: q̄ iſtum deus ⁊ dn̄s nr̄ Jeſus chr̄s ad ſuā ſanctam grāz ⁊ benedictionem, fontemq; baptiſmatis dono ſue gratie vocare dignatus eſt: Et hoc ſignū ſcē cru ✠ cis, qd̄ nos in frōtē eius damꝰ, tu maledicte diabole nunq̄ audeas violare: ſed dānatus i eternū maneas, ⁊ ab eo repulſus. Per eū, q̄ venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos, ⁊ ſeculū p ignē. ℟. Amē. ¶ Incipit officiū abrenūciationis: ⁊ catechiſmꝰ. ¶ Presbyter primo ponit manum ſup infantem: ⁊ dicit ſequentem orōnē. Oremus. Oratio.

AEternam ac iuſtiſſimā pietatē tuā deprecor dn̄e ſancte, pater oīpotens, eterne Deꝰ, luminis auctor, ⁊ veritatis, ſuper hunc famulū tuū N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentie tue: munda eum: ⁊ ſanctifica: da ei ſcientiam veram: vt dignus efficiatur accedere ad gratiam baptiſmi tui: teneat fidem firmam, ſpem certam, conſilium rectū, doctrinā ſanctam: vt aptus ſit ad percipiendam gratiam tuam. Per eū, qui tecum ⁊ cum ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Quo facto, qui tenet infantem dicāt cum preſbitero ſymbolum apoſtolorum, ⁊ Pater noſter.

CRedo in deū patrem oīpotentem, creatorē celi ⁊ terre: Et in Jeſum Chrm̄ filiū eius vnicum, dominū noſtrum. Qui cōceptus eſt de ſpiritu ſancto: natus ex Maria virgine. Paſſus ſub pōtio Pilato, crucifixus, mortuus, ⁊ ſepultꝰ. Deſcendit ad inferos: tertia die reſurrexit a mortuis. Aſcēdit ad celos: ſedet ad dexterā dei patris oīpotentis. Inde venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Credo in Spm̄ ſcm̄: ⁊ ſanctā eccleſiā catholicā. Sanctorū cōionē. Remiſſionem peccatorum. Carnis reſurrectionem. Vitam eternam. Amen.

PAter nr̄, q̄ es in celis, ſantificet nomen tuum. Aduenīat regnū tuū. Fiat volūtas tua, ſicut i celo, ⁊ in terra. Pa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nē nr̄m quotidianū da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nr̄a, ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nr̄is. Et ne nos inducas in tētationē. Sed libera nos a malo. Amē. Deinde ſequat exorciſmum.

Nec te lateat ſatana imminere tibi penas, imminere tibi tormēta: imminere tibi diē iudicij, diēq; ſupplicij ſempiterni; diem q̄ vēturus eſt velut clibanus ardēs: in quo tibi atq; vniuerſis angelis tuis eternus ſuperueniet interitus. Proinde dānate atq; dānande da honorem Deo viuo ⁊ vero: da honorem Jeſu Chriſto filio eius, ⁊ Spiritui ſancto. In cuius noīe atq; virtute ego p̄cipio tibi q̄cunq; es ſpūs imūde, vt exeas ⁊ recedas ab hoc famulo dei: quē hodie deus ⁊ dn̄s noſter Jeſus xp̄s ad ſuā ſanctā grām, ⁊ benedictionem, fontēq; baptiſmatis dono ſue grē vocare dignatus eſt: vt fiat eius tēplū p̄ aquā regenerationis in remiſſionē oīum pctōꝝ: In nomine eiuſdē dn̄i nr̄i Jeſu Chriſti, qui vēturus eſt iudicare viuos, ⁊ mortuos ⁊ ſeculum pēr ignem. ℟. Amen. Deinde ſacerdos ſaliua oris ſui tangat nares ⁊ aures eius, dicens.

Epheta: qd̄ eſt adaperire nares ⁊ aures in odorē ſuauitatis. Rn̄deat q̄ tenet infantē. Eppheta. Et presbyter. In odorē ſuauitatis. Rn̄deat q̄ tenet infantē. Eppheta. Et p̄ſbyter. Tu aūt effugare diabole: appropiquabit eni iudiciū dei. Et rn̄deat qui tenet infantē iterum: ⁊ dicat. Eppheta. Poſtea interrogat ſacerdos nomē infantis: ⁊ dicit. Famula dei N. abrenuncias ſatane? Rn̄det. Abrenuncio. Et presbyter. Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenuncio. Et presbyter. Et omnibus pompis eius? ℟. Abrenuncio. Deinde ſacerdos liniat infantem oleo ſancto cathecumenorum in pectore ⁊ in ſcapulis cum pollice in modum cru ✠ cis: ⁊ dicat.

Ego te linio oleo ſalutis īter pect⁹ ⁊ inter ſcapulas, in nomine dn̄i noſtri Jeſu Chr̄i, ī vitā eternā. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Et p̄ſbyter. Recede immunde ſpiritus: ⁊ da locum ſpiritui ſancto. Et tenens manum ſacerdos ſuper caput infantis dicit ſequentem orationem. Oremus. Oratio.

Famulum tuum, queſumus dn̄e, ad tui baptiſmi grām recurrentem reſpicere, ⁊ conſeruare in tuo noīe digneris: ⁊ q̄cquid in eo per originalis peccati tranſgreſſionē pene obnoxiū diabolus detinebat, ſacri fontis indulgentia reſoluatur:

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

veteriſ hominiſ exuuias deponat: ⁊ noue vite indutus amictu reſurgat, omnia nequiſſimi ſpūs ab eo venena depelle: ⁊ ſalutarem baptiſmi gratiam adimple: vt in tui muneriſ perceptione in eternā vitam valeat exultare. Per Chrm̄ dn̄m nrm̄. ℟. Amē.

His peractis accedāt ad fontes. Si fons nō eſt bn̄dictus, fiāt litanię, ⁊ benedictio fontis. Si vero fons eſt benedictus, pretermittantur litanię, ⁊ benedictio fontis: ⁊ ſacerdos interroget nomen infantis. ℟. Credis in Deum Patrem. vt infra.

Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos. Pater de celis Deus: miſerere nobis.
Fili redemptor mundi Deus miſerere nobis.
Spiritus ſancte Deus miſerere nobis.
Sancta Trinitas vnus Deus miſerere nobis.
Sancta Maria Ora pro nobis.
Sancta Dei genitrix ora.
Sancta Virgo Virginum ora.
Sancte Michael. ora. Sancte Gabriel. ora.
Sancte Raphael ora.
Omnes ſancti Angeli ⁊ Archangeli orate.
Sancte Joanes Baptiſta ora.
Omnes ſancti Patriarchę ⁊ Prophetę orate.
Sancte Petre ora.
Sancte Paule ora.
Sancte Andrea ora. Sancte Jacobe. ora.
Sancte Joannes ora.
Sancte Marce ora.
Omnes ſancti Apoſtoli ⁊ euangeliſtę orate.
Sancte Stephane ora.
Sancte Laurenti ora.
Sancte Vincenti ora.
Sancte Chriſtophore ora. Sancte Georgi ora.
Sancte Sebaſtiane ora.
Sancte Blaſi ora.
Omnes ſancti Martyres ora.
Sancte Silueſter ora. Sancte Gregori ora.
Sancte Auguſtine ora.
Sancte Nicolae ora.

Omnes ſancti Pontifices ꝛ Confeſſores orate.
Omnes ſancti Doctores orate.
Sancte Benedicte ora.
Sancte Antoni ora. Sancte Dominice ora.
Sancte Franciſce ora.
Omnes ſancti Monachi ꝛ Eremite orate.
Sancta Maria magdalena ora.
Sancta Lucia ora.
Sancta Catherina ora.
Sancta Cecilia ora. Santa Urſula ora.
Omnes ſancte virgines ꝛ vidue orate.
Omnes ſancti ꝛ ſancte Dei orate.

Chriſte audi nos. Chriſte exaudi nos. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Et ne nos inducas.

Exorciſmus aque.

Exorcizo te creatura aque per Deum ✠ viuū per deū ✠ verū per deū ✠ ſanctū: per deum totius dulcedinis creatorē: q te in principio, verbo ſeparauit ab arida: ꝛ in quattuor fluminibus diuidēs totā terrā rigare pcepit. Adiuro te per Jeſum Chriſtū filiū eius vnicū dn̄m noſtrum, vt efficiaris in eo, qui in te baptizādus eſt, regenerās cū Deo patre ꝛ eodē filio, ꝛ Spiritu ſancto: qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat deus p oīa ſecula ſeculorū. ℟. Amen. Oremus. Oro.

Domine ſancte, pater omnipotēs, eterne Deus, aquarū ſpiritualium ſantificator: te ſupplices deprecamur vt miniſterium humanitatis noſtre reſpicere digneris propitius: ꝛ ſup has aquas abluendis, ꝛ viuificandis hominibus pparatas angelū ſanctitatis emittas: quo peccatis vite prioris ablutis, reatuqz deterſo, purū Spūi ſancto habitaculū vim regenerationis procuret. Per dn̄m nr̄m Jeſum Chrm̄ filium tuū. Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate eiuſdē Spiritus ſancti Deus, Per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Exaudi nos oīps de⁹: ꝛ in huius aque ſubſtātia, tuā miſce virtutē: vt ablued⁹ p eā ſanitatē ſimul ꝛ vitā mereat eternā: p dn̄m nr̄m Jeſum Chrm̄ filiū tuū. Qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate ſpūs ſci de⁹, Per oīa ſecl'a ſecl'orum. ℟. Amē. Poſtea

Sacerdos infundat chriſma in aquā i modū crucis: dicēs.

Fecundetur ꝛ ſanctificet fons iſte hoc ſalutifero chriſmate,

mate, In nomine pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpirit⁹ ✠ ſancti. Amē.
Et miſceat cum manu. Deinde interroget pſbyter nomen in
fantis: ⁊ dicat N. Credis in deū patrem omnipotentem, crea
torem celi ⁊ terre? ℟ Credo. Sacerdos interroget. Credis ⁊
in Jeſum Chriſtum filium eius vnicum, dñm noſtrum, natū ⁊
paſſum? ℟ Credo. Sacerdos interroget. Credis ⁊ in ſpiritū
ſanctū: ſanctā eccleſiā catholicā: ſanctoꝝ cōionē: remiſſionē
peccatorum: carnis reſurrectionem: ⁊ vitam eternā? ℟ Cre
do. Interroget ſacerdos nomē infantis: ⁊ dicat. Famule dei
N. vis baptizari? ℟ Volo. Tūc baptizet eū ſacerdos i nomi
ne ſancte Trinitatis ſub trina immerſione, vel, ſm conſuetudi
nē patrie vel loci, infundat aquā ſup caput eius dicēs. Ego te
baptizo in noie pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Amē.
Poſtea facit ſacerdos crucē in capite eius in vertice de ſacro
chriſmate cum pollice: ⁊ dicit hanc orōnem Oremus. Oro.

Deus omnipotens, pater dñi noſtri Jeſu Chriſti, qui te re
generauit ex aqua ⁊ Spiritu ſancto, quique dedit tibi re
miſſionem omnium peccatorum, ipſe te liniat chriſmate ſalu-
tis in vitam eternam. Pax tibi. ℟ Et cum ſpiritu tuo.
Poſtea ſacerdos iponat linteamē ſup caput infantis: ⁊ dicat.

Accipe veſtem candidam ⁊ immaculatā: quam perferas ſi
ne macula ante tribunal dñi noſtri Jeſu Chriſti: vt hēas
vitam eternam ⁊ viuas in ſecula ſeculorum. ℟ Amē. Poſtea
tradat candelam accenſam in manu pueri, vel patrini, dicēs.
N. Accipe lampadē irreprehenſibilem: cuſtodi baptiſmum
tuum: vt cū venerit dñs ad nuptias, poſſis ei occurrere vna cū
oib⁹ ſanctis ſuis in aula celeſti: vt hēas vitā eternā. ⁊ viuas in
ſecula ſeculoꝝ. ℟ Amē. Deinde dicat ad altare Eūā. S. Joā.
In principio erat. fo. 88. Poſtea dicat ſacerdos: Vade i pace:

¶ Ordo ad puellam cathecumenam faciendam Ca. 11.

Cum venerit infantula añ ianuā eccleſie, interroget
nomē eius: ⁊ dic hec verba Siquis cathecumenus
eſt, ſecedat. Siqs cathecumenus eſt Judeus vel he
reticus, ſecedat. Siqs cathecumenus eſt Sabellia-
nus vel hereticus aut iudeus, ſecedat. Interroga nomē: ⁊ dic.
Maria. vel N. qd deſiderat? Rñdeat Fidem. Sacerdos in-
terroget Fides qd tibi pſtat? Rñde Vitā eternā. Interro-
gat

gat ſacerdos. Quis tibi daturus eſt eam? Reſpondet. Deus pater ⁊ dñs Jeſus Chriſtus cum ſancto ſpiritu. Deinde inſuf-flet in faciem eius ter in modum crucis, ⁊ dic. Exorciſmus.

IMpero tibi immunde ſpũs in noĩe pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpũs ✠ ſcti, vt exeas ⁊ recedas ab hoc plaſmate Dei. Interroget ſacerdos qḋ nomẽ volũt ei imponere, ⁊ annũcies nomẽ, ⁊ dicat. Famula Dei N. qd vis fieri? Rñdet. Chriſtiana. Interroget ſacerdos. Abrenũcias ſatanę? Rñdet. Abrenũcio. Sacerdos. Et omnibus operibus eius. Rñdet. Abrenuncio. Sacerdos. Et oibus pompis eius? Rñdet. Abrenuncio. Poſtea dicat ſacerdos hec verba. Criſta ſit felix, i nomine pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpũs ✠ ſancti. Amẽ. Deinde dicat ſacerdos. ps. Deus in adiutoriũ meũ intende. vt ſu. fo. 17. Gloria pa. ⁊c. Kyrie ele. Chꝛe ele. Kyrie ele. Dñs vobiſcũ. Oremus. Oratio.

DEus nr̃, q nos ad imaginẽ ſuã plaſmare di- Catechiſm⁹. gnatus eſt, ſic ait p moyſen famulũ ſuũ: nõ auguraueris: nõ męchaberis, nõ falſum teſtimoniũ dixeris, honorẽ habebis pri, ⁊ mr̃i tuę, ⁊ diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſũ, ⁊ qḋ tibi nõ vis fieri, alijs ne feceris: iſta ſũt ꝓcepta dei, q̃ gẽtilẽ ppl'z ad eccl'iaz dei veniẽtez vnũquẽqz oportet obſeruare. Per Chꝛm. R. Am̃. Sacerdos ſignat eã i frõte ⁊ i pectore ſigno ✠ Crucis dicẽs:

FAmula dei accipe ſignum crucis tam in frõ ✠ te, q̃ꝫ in corde. ✠ ſume fidẽ celeſtẽ: talis eſto moribus, vt tẽpluz dei iam eſſę poſſis: ingreſſaqꝫ eccleſiã dei, euaſiſſe te laqueum mortis lęta agnoſcas, horreſcas idola: reſpuas ſimulacra: colas Deũ patrẽ omnipotẽtẽ: ⁊ Jeſũ Chꝛiſtũ filiũ eius, cũ ſpũ ſcõ, qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛuz. R. Amẽ. Oremus. Oro.

DEprecoꝛ te domine ſancte, pater oĩpotens, ęterne de⁹: vt huic famulę tuę, q̃ ſeculi huius nocte vagať incerta, ⁊ dubia, viam veritatis, ⁊ agnitionis tuę iubeas demõſtrari: quatenus reſeratis oculis coꝛdis ſui, te vnũ deũ patrem in fi-lio: ⁊ filiuz in patre recognoſcat cũ ſcõ ſpiritu, atque huius cõ-feſſionis fructuz ⁊ hic, ⁊ in futuro ſeculo ꝑcipere mereať. Per eũdem Chꝛiſtum dñm nr̃m. R. Amen. Sequitur exorciſmus.

EXorcizo te oĩs ſpũs imũde in noĩe dei pa ✠ tris oĩpotẽ-tis, ⁊ in noĩe Jeſu Chꝛi filij ei⁹ iudicis nr̃i: vt diſcedas ab hoc plaſmate dei, q̃ dñs nr̃ ad tẽplũ ſanctũ ſuũ vocare digna-

tus

tus eſt: vt fiat tēplū Dei viui: ⁊ Spūs ſcūs habitet in ea: in nōie Dei pa ✠ tris oīpotentis: ⁊ in noīe Jeſu ✠ Chriſti filij eius, ⁊ Spūs ✠ ſci: qui filius venturus eſt in maieſtate pr̄is iudicare viuos ⁊ mortuos, ⁊ ſeculum per ignē. ℟ Amē. Oremus. Oro.

Deus, q̄ pdita reparas: ⁊ reparata cōſeruas: de⁹, q pprio gētilitatis cruſiīne euaſo, ⁊ ſerpētis charactere deleto, ſignari hoīez noīs tui titulo pcepiſti: ſuſcipe, q̄s hāc famulā tuā: atq̄z eā iter plebis tuę numerū cōmiſce. p Chrm̄. Oremus. Oro.

Domine Deus celi ⁊ terrę, maris ⁊ oīuz elementorū creator qui aſpectu tuo illuminas vniuerſam faciez terrę: illumina vultū tuum, ſuper hanc famulā tuaz N. catechumenā, quā hodierna die ad templū ſanctum tuuz vocare dignat⁹ es, infunde in eam ſcientiā pietatis tuę: accipe hāc dn̄e, ⁊ aperi ei ianuam iuſtitię tuę: ⁊ da illi miſericordiaz tuā: pietatiſque munus largire: ⁊ per lauacrum regenerationis tuę perduc eaz ad gratiam ſpūalem: vt nobiſcum pariter tibi Deo patri oīpotenti laudes ⁊ gratias referat. Induc eam dn̄e in viam veritatis: doce eam iuſtificationes tuas: per dn̄m noſtrum Jeſum Chrm̄ filium tuum, qui tecum viuit ⁊c. ℟ Amen. Conſignat eam in fronte dicens. Signo tibi frontem ✠ vt ſuſcipias crucē Dn̄i.

In auribus. Signo tibi aures ✠ vt audias diuina pcepta.

In oculis. Signo tibi oculos ✠ vt videas claritatē Dei.

In naribus. Signo tibi nares ✠ vt odorē ſuauitatis ſētias.

In ore. Signo tibi os ✠ vt loquaris verba vitę.

In pectore. Signo tibi pectus ✠ vt credas in Deum.

In ſcapulis. Signo tibi ſcapl'as ✠ vt ſuſcipias iugū ſuę ei⁹.

In toto corpe. Signo te totā i noīe pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpūs ✠ ſci: vt habeas vitā: ⁊ viuas i ſcl'a ſclorū. Amen. Orem⁹. Oro.

Omnipotens ſempiterne deus, pr̄ Dn̄i nr̄i Jeſu Chriſti, reſpicere dignare ſuper hanc famulam tuam N. quā ad rudimēta fidei vocare dignatus es: oēm cecitatem cordis ab ea expelle: diſrumpe oēs laqueos ſatanę, quibus fuerat alligata. Aperi ei dn̄e ianuā pietatis tuę: vt ſigno ſapientię tuę imbuta omnium cupiditatum fetoribus careat: ⁊ ſuauem odorem pceptorū tuorum lęta in eccleſia tua ſentiat: ⁊ pficiat de die in diem: vt idonea efficiat accedere ad gratiā baptiſmi tui, pcepta medicinā: Per eūdē dn̄m nr̄m Jeſuz Chrm̄ filium tuū, Qui tecū viuit ⁊ regnat

gnat in vnitate ſpiri. ℟. Amen. Oremus. Exorciſmus ſalis.
Exorcizo te creatura ſalis in noīe dei pa ✠ tris oīpotētis,
⁊ ī charitatē dñi nr̄i Jeſu xp̄i, ⁊ ī virtute ſpūs ✠ ſc̄i. Exor
cizo te p deū ✠ viuū: p deū ✠ verū: p deū ✠ ſc̄tū: q te ad tu=
telā humani gn̄is ꝓcreauit, ⁊ pplo veniēte ad credulitatem p
ſeruos ſuos ↄſecrari precepit. Proinde rogamus te dn̄e deus
nr̄, vt hec creatura ſalis ī noīe ſc̄te trinitatis efficiat ſalutare ſa
cramentū ad effugandū inimicū qd tu dn̄e ſanctificando ſan=
cti ✠ fices: ⁊ bn̄dicendo bn̄ ✠ dicas: vt fiat oībus accipiētibꝰ
pfecta medicina, ꝑmanens in viſceribꝰ eoꝝ: in noīe dn̄i nr̄i Je
ſu xp̄i: qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos, ⁊ ſeculū p
ignem. ℟. Amen. Poſtea tolle ſalē digito cum tua ſaliua: ⁊
pone in ore infantule, ⁊ dic. N famula dei N. accipe ſal ſapiē,
ꝗ propitiatio ſit tibi in vitā eternam. Amen. Oremus. Oratio.
Deus patrū nr̄oꝝ, vniuerſe ↄditor veritatis, te ſupplices
exoramus, vt hāc famulā tuā N. reſpicere digneris propi
tius: ⁊ hoc primū pabulū ſalis guſtantē, non diutius eſurire p=
mittas: quo minus cibo repleatur celeſti: quatenus ſit deo ſem
per ſpū feruēs, ſpe gaudēs, tuo ſemp noī ſeruiēs: pduc eā dn̄e
ad noue regenerationis lauacrū: vt cū fidelibus tuis pmiſſio=
nū tuarū eterna pmia ↄſequi mereat. Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℟.
Amē. Interrogat ſacerdos nomē infantule: ⁊ dicit. N famula
dei N. ingredere in tēplū dei viui: vt hēas partē in prima re=
ſurrectione cū ſc̄is ⁊ electis dei. Et dato capite ſtole patrinō,
introducat eā in eccleſiā, dicēdo hāc orōnē. Oremus. Oratio.
Preces nr̄as, q̄ſumus dn̄e, clementer exaudi: ⁊ hāc electā
tuā cru ✠ cis dn̄ice, cuius eā impreſſione ſigna ✠ mus,
virtute cuſtodi: vt agnitionis tue rudimēta ſeruando, p cuſto=
diā mādatoꝝ tuoꝝ ad regenerationis gloriā puenire mereat.
Per eūd. Chr̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amen. Finita oratione ponatur
infantula in pauimento eccleſie, ⁊ dicatur. Oremus. Oratio.
Deus qui humani generis ita es conditor, vt ſis ēt refor=
mator: propitiare famule tue N. adoptiue p grām tuam:
⁊ noui teſtamēti ſobolē noue proli aſcribe: vt filij pmiſſionis,
qd nō potuerūt aſſequi p naturā, gaudeāt ſe accepiſſe p grām, p
xp̄m dn̄m. ℟. Amen. Quibus ita finitis patrinꝰ vel matrina tenes
infantulā flectat genua: ⁊ dicat ſacerdos. Ora electe: flecte ge
nua:

nua: dic Pater noſter: Leua: ⁊ cõple oꝛonẽ tuã: ⁊ ſigna illam: ⁊ accede ad bñdictionẽ. Et p̃rinus dicit totũ Pater nr̃. ⁊ ſignat puellã ſigno cru ✠ cis: ⁊ ſacerdos dicit oꝛonẽ. Oremus. Oꝛo.

Deus celi: deus terre: deus angeloꝝ: deus archangeloꝝ: deus prophetarum: deus apl'oꝛum: deus martyrum: deꝰ cõfeſſoꝝ: deus virginũ: deus omniũ bñ viuentiũ: deus, cui oĩs lingua cõfitet̃, ⁊ oẽ genu flectit̃ celeſtiũ, terreſtriũ, ⁊ infernoꝝ: te inuoco dñe, vt hãc famulã tuã ⁊ cuſtodire digneris ⁊ ꝑducere ad gr̃az baptiſmatis. ꝑ xp̃z do. no. ℟. Amẽ. Sequit̃ exorciſmus.

Ergo maledicte diabole recognoſce ſniam tuaz: ⁊ da honorem Deo viuo ⁊ vero: da honorez Jeſu Chr̃o filio eiꝰ, ⁊ Spũi ſcõ paraclito: ⁊ recede ab hac famula dei: q̃r iſtam ſibi Deus ⁊ dñs noſter Jeſus Chriſtus ad ſuã ſanctaz gratiam ⁊ benedictionẽ, fontemq; baptiſmatis dono celeſti vocare dignatus eſt. Et hoc ſignũ ſancte cru ✠ cis, quod nos in frõtẽ ei damus, tu maledicte diabole nunquam audeas violare: ſed dãnatus in eternũ maneas ab eo repulſus: per eũ qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ ſeculũ per ignem. ℟. Amen. Item dicit ſacerdos. Ora electe: flecte genua: dic Pater nr̃. Leua: comple orationem tuam; ⁊ ſigna illam: ⁊ accede ad benedictionem. Patrinus dicit totum Pr̃ nr̃. ⁊ ſignat infantulaz ſigno cru ✠ cis: ⁊ ſacerdos dicit orationem. Oremꝰ. Oratio.

Deus Abraham: Deus Iſaac: Deus Jacob: deus, q̃ tribus Iſrael de egyptiaca ſeruitute liberaſti: ⁊ ꝑ Moiſen famulũ tuũ de cuſtodia mãdatoꝝ tuoꝝ in deſerto monuiſti: ⁊ Suſanna de falſo crimine liberaſti: te ſupplex deꝑcoꝛ dñe: vt liberes hãc famulã tuã N. ⁊ ꝑducere eã digneris ad gr̃az baptiſmi tui. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Sequitur exorciſmus.

Ergo maledicte diabole recognoſce ſniaz tuã: ⁊ da honorẽ deo viuo ⁊ vero: da honorẽ Jeſu xp̃o filio eiꝰ, ⁊ ſpũi ſãcto paraclito: ⁊ recede ab hac famula dei: q̃r iſtã ſibi deꝰ ⁊ dñs nr̃ Jeſus xp̃s ad ſuã ſcãz gr̃az ⁊ bñdictionẽ, fontẽq; baptiſmatis dono celeſti vocare dignatus eſt: Et hoc ſignũ ſcẽ cru ✠ cis: qḋ nos in frõtẽ eius damꝰ, tu maledicte diabole nunq̃ȝ audeas violare: ſed dãnatꝰ in eternũ maneas ab eã repulſus. Per eũ q̃ vẽturꝰ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculũ ꝑ ignẽ. ℟. Amen. Sacerdos dicit tertio. Ora electe: flecte genua: dic Pater nr̃.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

leua: cõple orõnẽ tuã: ⁊ ſigna illam: ⁊ accede ad bñdictionẽ.
Et patrinus dicit totũ Pater noſter. ſurgit: ⁊ ſignat infantulã
ſigno cru ✠ cis: ⁊ ſacerdos ſequitur exorciſmũ. Exorciſmus.
Exorcizo te immunde ſpũs per Patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ ſctm̃:
vt exeas ⁊ recedas ab hac famula dei N. Ipſe tibi impe-
rat maledicte dãnate: q ceco nato oculos aperiut: ⁊ quatridua
num Lazarũ de monumẽto ſuſcitauit. Sequitur exorciſmus.
Ergo maledicte diabole recognoſce ſniaz tuã: ⁊ da hono
rem Deo viuo ⁊ vero. da honorez Ieſu Chꝛo filio eius, ⁊
Spũi ſcõ paraclito: ⁊ recede ab hoc famulo dei: qꝛ iſtuz deus,
⁊ dñs nr̃ Ieſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam ⁊ benedi-
ctionez, fontemqꝫ baptiſmatis dono ſuę gratię vocare digna
tus eſt: Et hoc ſignũ ſcẽ cru ✠ cis, qđ nos in frõtẽ eius dam⁹,
tu maledicte diabole nunq̃ʒ audeas violare: ſed dãnat⁹ i ęter-
nũ maneas, ⁊ ab eo repulſus. Per eũ, q venturus eſt iudicare
viuos ⁊ mortuos, ⁊ ſeculũ ꝑ ignẽ. ℟. Amẽ. ¶ Incipit officiũ
abrenũciationis: ⁊ catechiſm⁹. ¶ Primo ponit preſbyter ma
num ſup infantẽ: ⁊ dicit ſequentem orõnẽ. Oremus. Oratio.
Aeternam ac mitiſſimã pietatez tuã deprecor dñe ſancte,
pater oipotẽs, ęterne Deus, luminis auctor, ⁊ veritatis,
ſuper hunc famulũ tuũ N. vt digneris eũ illuminare lumine
intelligentię tuę munda eum: ⁊ ſanctifica: da ei ſciẽtiam ve-
ram: vt dignus efficiatur accedere ad gratiam baptiſmi tui:
teneat fidem firmam: ſpem certam, conſiliũ rectum, doctrinã
ſcitã: vt aptus ſit ad ꝑcipiendam grãm tuã: Per eum, q tecũ ⁊
cũ ſpũ ſcõ viuit ⁊ regnat i ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amẽ. Quo facto,
teneat infantẽ dicat cũ ſacerdote ſymbolũ apl̃orũ, ⁊ Pr̃ nr̃.
Credo in deũ patrem oipotentem: creatorem celi ⁊ ter-
rę. Et in Ieſum Chrꝫ filium eius vnicum, dñm noſtruz.
Qui cõceptus eſt de ſpiritu ſancto: natus ex Maria virgine.
Paſſus ſub põtio Pilato, crucifixus, mortuus, ⁊ ſepult⁹, De-
ſcendit ad inferos: tertia die reſurrexit a mortuis Aſcendit ad
celos: ſedet ad dexteram dei patris oipotentis. Inde ventu-
rus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Credo in ſpm̃ ſcm̃: ⁊ ſan-
ctã eccleſiam catholicam, Sanctorum cõionem. Remiſſio-
nẽ peccatorum. Carnis reſurrectionem. Vitaz ęternam. Amẽ.
Pater noſter. Deinde ſequitur exorciſmus.

NEc te lateat ſatana imminere tibi penas, imminere tibi
diē iudicij, diēq; ſupplicij ſempiterni, diē q vēturus eſt,
velut clibanus ardens: in quo tibi atq; vniuerſis angelis tuis
eternus ſuperueniet interitus. Proinde dānate, atq; dānāde da
honorē Deo viuo & vero: da honorē Ieſu xpo filio eius, & ſpūi
ſctō. In cuius noīe atq; virtute ego pcipio tibi qcūq; es ſpūs
immunde, vt exeas & recedas ab hac famula dei: q̄ hodie de9
& dn̄s nr̄ Ieſus xps ad ſuā ſanctā gr̄az & benedictionē, fontēq;
baptiſmatis dono ſue gr̄e vocare dignatus eſt: vt fiat eius tem
plum p aquaz regenerationis in remiſſionem oīum pctōrum,
In nomine eiuſdē dn̄i nr̄i Ieſu Chriſti, qui venturus eſt iudica
re viuos & mortuos & ſeculum per ignē. ℟. Amen. Deinde ſa
liua oris ſui ſacerdos tangat nares & aures infantule: & dicat.

EPpheta, qd̄ eſt adaperire nares & aures in odorē ſuauita
tis. R̄ndeat q tenet infantulā. Eppheta. Et ſacerdos. In
odorē ſuauitatis. R̄ndeat q tenet infantulā. Eppheta. Et ſacer
dos. Tu aūt effugare diabole: appropiquabit eniz iudiciū dei.
R̄ndeat qui tenet infantulam. Eppheta. Poſtea interroget
ſacerdos nomen infantule: & dicat. Famula dei N. abrenun-
cias ſatane? Reſpondet. Abrenuncio. Et ſacerdos. Et omni-
bus operibus eius? Reſpondet. Abrenuncio. Et ſacerdos. Et
omnibus pompis eius? Reſpondet. Abrenuncio. Deinde
ſacerdos liniat infantulam de oleo ſancto interpectus & ſca-
pulas cum pollice in modum cru ✠ cis, & dicat.

EGo te linio oleo ſalutis īter pect9 & inter ſcapulas, in no
mine dn̄i noſtri Ieſu Chr̄i, i vitā eternā. Pax tibi. ℟. Et
cum ſpiritu tuo. Et ſacerdos. Recede immunde ſpiritus: & da
locum ſpiritui ſancto. Et ſacerdos tenens manum ſuper ca-
put infantule dicit ſequentem orationem. Oremus. Oratio.

FAmulam tuaz, q̄ſumus dn̄e, ad tui baptiſmi gr̄am recur
rentez reſpicere, & conſeruare in tuo noīe digneris: & q̄c-
quid in ea per originalis peccati tranſgreſſionez pene obno-
xium diabolus detinebat, ſacri fontis indulgentiā reſoluatur,
veteris hoīs exuuias deponat, & noue vite inducta amictu
reſurgat: omnia nequiſſimi ſpūs ab ea venena depelle: & ſalu-
tarez baptiſmi gratiā adimpleat: vt in tui muneris perceptio-
ne in eterna vita valeat exultare. Per Chriſtuz dn̄m noſtrum.

His

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

His peractis procedant ad fontes. Sequitur benedictio fontium, ſi fons nõ eſt benedictus: ꝛ fiãt litanie, ꝛ benedictio fontis, vt ſupra. fol. 21. Si vero fons eſt benedictus, presbyter᷑ pretermiſſis litanijs ꝛ bñdictione fontis, interroget nomẽ infantule, ꝛ dicat. N. Credis in deũ pr̃em omnipotẽtẽ creatorem celi ꝛ terre? Reſpondet. Credo. Sacerdos. Credis ꝛ in Jeſum Chriſtum filiũ eius vnicum, dñm noſtrum, natum ꝛ paſſum? R̃ndet. Credo. Sacerdos interrogat. Credis ꝛ in Spiritum ſanctum: ſanctã eccleſiã catholicã ſanctorũ cõmunionẽ: remiſſionez peccatorũ: carnis reſurrectionẽ, ꝛ vitam eternã? Reſpõdet. Credo. Interrogat ſacerdos nomẽ infantule, ꝛ dicit. Famula dei N. vis baptizari? Reſpõdet. Volo. Tunc baptizat eaz ſacerdos in nomine ſctẽ Trinitatis ſub trina imerſione: vel infundit aquã ſuper caput eius ſm̃ morem patrie, vel loci dicens. Ego te baptizo in nomine pa✠tris, ꝛ fi✠lij, ꝛ ſpũs✠ ſancti. Amẽ. Poſtea facit ſacerdos crucez in capite ei⁹ in vertice de ſacro chriſmate cum pollice, ꝛ dicit hanc orationem. Oremus. Oratio.

Deus omnipotens, pater domini noſtri Jeſu Chriſti: qui te regenerauit ex aqua ꝛ Spiritu ſctõ: quiq3 dedit tibi remiſſionem omnium peccatoruz: ipſe te liniat chriſmate ſalutis in vitam eternam. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Poſtea ſacerdos ponat linteamen ſuper caput infantis, ꝛ dicat.

Accipe veſtem candidam ꝛ immaculatam, quam perferas ſine macula ante tribunal domini noſtri Jeſu Chriſti: vt habeas vitam eternam in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Poſtea tradat candelã accenſam in manu puelle vel patrini, dicens. N. Accipe lãpadem irreprehenſibilẽ: cuſtodi baptiſmum tuuz: vt cũ venerit dñs ad nuptias, poſſis ei occurrere vna cũ oib⁹ ſanctis ſuis in aula celeſti: vt habeas vitam eternã: ꝛ viuas in ſecula ſeculorũ. ℟. Amen. Deinde dicit euangeliũ ſancti Joannis. In princip. erat. fol. 89. Poſtea dicat ſacerdos. Vade in pace.

¶ Forma baptizandi puerum vel puellam, de cuius morte dubitatur ad ſuccurrendum. Cap. 12.

Si infans grauiter infirmatur: ita quod de eius morte dubitetur: non fiat totus ordo predictus: ſed cum primum fuerit ad portam eccleſie ſacerdos ſufflet in modicum cru✠cis, ꝛ dicat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Impero tibi immunde ſpiritus, in nomine pa ✠ tris, ꝛ fi ✠ lij, ꝛ ſpiritus ✠ ſancti, vt exeas ꝛ recedas ab hoc famulo Dei. Tūc ſacerdos īterroget nomē īfantis, ꝛ dicat. Quid vis fieri? Rñdet. Chriſtianus. Interrogat ſacerdos. Abrenunctias ſatane, ꝛ omnibus operibus eius, ꝛ omnibus pōpis eius? Rñdet. Abrenuncio. Poſtea faciens ſignum crucis in frōte, ꝛ pectore infantis, dicit. Accipe ſignū crucis tā in frōte, ꝙ in corde: ſume fidē celeſtem: eſto talis moribus: vt templum Dei eſſe poſſis. Poſtea ſacerdos benedicat ſalem in hunc modū. Benedic ✠ q̄ſumus dn̄e hanc creaturam ſalis tua bene ✠ dictione celeſti in noīe dn̄i nr̄i Jeſu Chriſti, ꝛ in virtute Spūs ſancti ad effugādū inimicū: qđ tu dn̄e ſanctificādo ſancti ✠ fices: bn̄dicēdo bene ✠ dicas: fiatq; oībus ꝑcipientibus ꝑfecta medicina ꝑmanens in viſceribus eoꝝ. In noīe pa ✠ tris, ꝛ fi ✠ lij, ꝛ ſpiritus ✠ ſancti. Amen. Oratione completa ſacerdos ponat ſal benedictum in ore infantis, dicens. Accipite ſal ſapientie, q̄ ſit tibi propitiatio in vitam eternam. Amen. Tunc introducat eum in eccleſiam, ꝛ dicat. P̄ n̄r. ꝛ Credo in deum patrem. Poſtea ſacerdos tāgit nares eius, ꝛ aures cum ſaliua ſua dicēs.

Epphpheta: qđ eſt adaperire aures ꝛ nares in odorem ſuauitatis. Tu aūt effugare diabole, appropinquabit enī iudicium Dei. Tunc ſacerdos vocato noīe eius, dicit. Abrenuncias ſatane, ꝛ omnibus operibus eius, ꝛ omnibus pōpis eius? Reſpondet. Abrenuncio. Tunc ſacerdos intincto digito in oleo cathecumenorum facit ſignum crucis ſuper pectus ꝛ ſcapulas pueri dicens. Ego te linio oleo ſalutis in Chriſto Jeſu Domino noſtro. ¶ Si autem ita infirmus in mortis periculo eſt conſtitutus, q̄ predicta ſeruari non poſſint: benedic ſal, ꝛ in ore ponas: ꝛ ſigna puerum in fronte ꝛ pectore cum pollice: ꝛ dic. In nomine pa ✠ tris, ꝛ fi ✠ lij, ꝛ ſpiritus ✠ ſancti. Amen. Et tenens manum ſuper caput eius, dic hanc orationem.

Famulum tuum, q̄s dn̄e: ad tui baptiſmi gratiā recurrentē reſpicere ꝛ conſeruare in tuo nomine digneris: ꝛ q̄ eūd, in eo per originalis peccati tranſgreſſionē pene obnoxiū diabolꝰ detinebat, ſacri fontis īdulgētia reſoluat: veteris hoīs exuuias deponat, ꝛ noue vite indutus amictum reſurgat: oīa nequiſſimi ſpūs ab eo venena depelle: ꝛ ſalutarem baptiſmi gratiā adimple:

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ple: ⁊ in tui muneris pceptione i eterna vita exultare cõcede. p.
¶ Item alia oratio pro proximo morti. Oremus. Oratio.

M

Edelam tuã deprecamur omnipotens dñe, ſancte pater omnipotens, eterne Deus: q ſubuenis in periculis: q tẽperas flagella, dũm verberas te ergo Dñe ſupplices deprecamur, vt hunc famulum eruas ab hac inualetudine: vt non pualeat inimicus vſq ad tentationẽ anime: ſicut Job terminum ei pone: ne inimicus de anima iſta ſine redẽptione baptiſmatis incipiat triũphare. Differ dñe exitũ mortis: ⁊ ſpatiũ vite extende: releua quem pducas ad gratiam baptiſmi tui. Per Chũm dñm noſtrum. ℟. Amen. Poſtea ſi non habeas aquam benedictam: benedic eam iſta breui benedictione ad ſuccurrendum.

E

Xaudi nos oĩps deus: ⁊ in huius aque ſubſtãtiã tuã miſce virtutẽ: vt abluendus p eã, ⁊ ſanitatẽ ſimul, ⁊ vitã mereat eternam. Per xpm dñm noſtrum. ℟. Amen. Exorciſmus.

E

Xorcizo te creatura aque in nomine Dei pa ✠ tris omnipotentis: ⁊ in charitate Jeſu ✠ Chriſti filij eius: ⁊ ſpũs ✠ ſancti. Exorcizo te omnis virtus aduerſari: omnis incurſio ſatane: ⁊ omne phãtaſma: eradicare ⁊ effugare ab hac creatura aque: vt fiat fons ſaliens in vitam eternam: ⁊ qui ex ea baptizatus fuerit, fiat templum Dei viui: ⁊ Spũs ſanctus habitet in eo, in remiſſionem omnium peccatorum. Poſtea pone chriſma in aqua, ⁊ dicas. Fecũdet, ⁊ ſcĩficet iſte fons oleo ſalutis, ⁊ ſalutifero chriſmate, In noĩe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpũs ✠ ſancti. Amen. Deinde ſacerdos interrogato nomine pueri, dicat.
N. Credis in Deum patrem omnipotentem, creatorem celi ⁊ terre? Reſpondet. Credo. Et ſacerdos. Credis ⁊ in Jeſum Chriſtum filium eius vnicum, dominum noſtrum, natũ, ⁊ paſſum? Rñdet. Credo. Sacerdos. Credis in Spiritum ſanctũ: ſanctam eccleſiam catholicam: ſanctorum communionem: remiſſionem peccatorum: carnis reſurrectionem, ⁊ vitã eternã? Reſpondet. Credo. Et interrogat ſacerdos. N. vis baptizari? Reſpondet. Volo. Tunc ſacerdos cum baptizat in nomine ſancte Trinitatis, dicens. Ego te baptizo in nomine pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Amen. Poſtea facit crucem de chriſmate ſacro in vertice eius; ⁊ reliqua, vt ſupra, ſcilicet, dat ei veſtem candidam, ⁊ candelã cum orationibus, vt ſupra.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Si autem puer conualuerit: debent omnia ſuppleri q̄ omiſſa ſunt. ſ. omnia que baptiſmum precedunt, ⁊ dicta non fuerāt.
¶ Si vero adeo propinquus morti fuerit: ꝙ credatur ipſum immediate obiturum: ſolum dicat formam baptiſmi videlicet. Ego te baptizo in nomine pa ✠ tris, ⁊ fi ✠ lij, ⁊ ſpūs ✠ ſancti. Amen. Et dicendo verba predicta effundat aquam ſuper caput eius: ⁊ ſic eum baptizet. Et ſi habet chriſma, eum in vertice vngat in modum crucis, ⁊ dicat orationem. Deus omnipotens pater domini no. ⁊c. Et poſteā. Accipe veſtem candidam ⁊ immacu. ⁊c. Et demum candelam, dicendo. Accipe lampadem irreprehenſibilem, ⁊c. Poſtea dicat Euangelium ſancti Joannis. In principio erat verbum: ⁊ verbum erat. folio. 89.
¶ Finit Tractatus primus prime partis libri Sacerdotalis, de ſacramento Baptiſmi.
¶ Aduerte ꝙ hic ſequi deberet ſacramentum Euchariſtie, vel Penitentie: Sed quia regulariter primo precedit Penitentia: poſtea Cōmunio: ⁊ vltimo Extrema vnctio: que habet multa annexa. ſ. Commendationem anime: Officium ſepulture ⁊c. que multum protrahuntur ad longum: viſum eſt hic tractare primuz de Matrimonio, ⁊ poſtea ſucceſſiue de alijs ſacramentis.

¶ Tractatus ſecundus prime partis libri Sacerdotalis, de ſacramento Matrimonij.
¶ Quid ſit Matrimonium: ⁊ qualiter contrahatur legitime, ⁊ de eius inſtitutione, ⁊ de tribus bonis Matrimonij. Cap. 1.

Matrimonium eſt ſacramentum eccleſie: qd ſic diffinit. Matrimonium eſt maris ⁊ femine coniunctio, indiuiduam vite conſuetudinem retinens. De pſumpt. cap. Illud. Quod quidem contrahitur ſolo conſenſu p verba de preſenti: qñ vir in mulierem, ⁊ mulier in virum, accedētibꝰ verbis ꝯſenſum exprimētibꝰ. ſ. Accipio te in meā ⁊ accipio te in meū, vel eqpollētibꝰ, ꝯſentiunt. De ſpōſa. c. cuz Locū. ⁊ ca. Tua. ⁊ ca. Tuas. de ſponſa duorꝫ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN